

Projekt: Spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej funkčnej oblasti Košice 2022+

Analýza sociálnych služieb mestskej funkčnej oblasti Košice

Obsah

1	Zhrnutie – hlavné identifikované zistenia a výzvy	2
2	Úvod.....	3
3	Metodika spracovania	4
4	Analytická časť 5	
4.1	Existujúce sociálne služby na území MFO Košice	5
4.2	Sociálna infraštruktúra vo vlastníctve miestnej samosprávy	18
4.3	Sociálne vylúčené komunity, bezdomovectvo a sociálne bývanie.....	31
4.4	Sociálnoprávna ochrana detí, sociálna kuratela a rodiny v hmotnej nôdze	
	40	
4.5	Finančná analýza.....	44
4.6	Pandemická analýza.....	51
4.7	Smart technologické riešenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb	52
4.8	Identifikované zistenia a výzvy.....	55
4.9	SWOT analýza	56
5	Prílohy.....	59
5.1	Zoznam poskytovateľov sociálnych služieb na území MFO Košice	59

Použité skratky

DS	Denný stacionár
DSS	Domov sociálnych služieb
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
IUS	Integrovaná územná stratégia
KC	Komunitné centrum
KSK	Košický samosprávny kraj
MČ	Mestská časť
MFO	Mestská funkčná oblasť
MRK	Marginalizované rómske komunity
OS	Opatrovateľská služba

PH(R)SR	Program hospodárskeho (rozvoja) a sociálneho rozvoja
PRM	Program Rozvoja Mestskej funkčnej oblasti Košice
PSC	Psychosociálne centrum
PSS	Prijímateľia sociálnych služieb
SS	Sociálna starostlivosť
SSPMK	Stredisko sociálnej pomoci mesta Košice
SVK	Sociálne vylúčené komunity
SZ	Sociálne zariadenie
SWOT	Silné (Strength), slabé (Weakness) stránky, príležitosti (Opportunities), ohrozenia (Threats)
ŠZ	Špecializované zariadenie
TPS	Tematická pracovná skupina
ŽZP	Žažko zdravotne postihnutý
UMR	Udržateľný mestský rozvoj
UPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VZN	Všeobecne záväzné zariadenie
ZOS	Zariadenie opatrovateľskej služby
ZPB	Zariadenie podporovaného bývania
ZpS	Zariadenie pre seniorov

1 Zhrnutie - hlavné identifikované zistenia a výzvy

1. Zvyšujúci sa dopyt po terénnych sociálnych službách najmä opatrovateľskej službe a zvyšujúca sa potreba financovania sociálnych služieb z rozpočtu mesta a ostatných obcí MFO
2. Nízka rozvinutosť sociálneho nájomného bývania a nedostatok bytov na sociálne bývanie
3. Zhoršujúci sa stav rodiny - vysoký a zvyšujúci sa počet prípadov nutnosti ustanovenia kolízneho opatrovníka dieťaťa
4. Nevyhovujúca vnútorná štruktúra budov pobytových zariadení sociálnych služieb mesta (odhalila pandémia COVID)

1. Zvyšujúci sa dopyt po terénnych sociálnych službách najmä opatrovateľskej službe a zvyšujúca sa potreba financovania sociálnych služieb z rozpočtu mesta a ostatných obcí MFO.

Výdavky mesta na zabezpečenie opatrovateľskej služby stúpli z roku 2013 (0,746 mil. eur) do roku 2020 (1, 517 mil. €) o viac ako 100% a príspevok mesta siedmim neverejným poskytovateľom stúpol z roku 2013 (0,5 mil. €) do roku 2020 (1,448 mil. €) takmer o 200 %.

Obce na území MFO nemajú dostatočné kapacity (finančné a personálne) na zabezpečenie poskytovania opatrovateľskej služby a z toho dôvodu je výrazne obmedzená jej dostupnosť.

2. Nízka rozvinutosť sociálneho bývania a nedostatok bytov na sociálne bývanie

- Dostupnosť nájomných a sociálnych nájomných bytov je na Slovensku 1,6%, v EU je to 10%
- Kapacita sociálneho bývania v meste je cca 1200 bytov, pričom je väčšina sústredená vo vylúčených a segregovaných lokalitách a/alebo je v zlom technickom stave
- Housing first – 17 domácností / rodín (do konca 2022: + 25 bytov)
- 12 nelegálnych osídlení na území mesta
- Z odpovedí (cca 20 strán textu) v prieskume „Scenár pre Košice“ v sociálnej oblasti cloud generátor vygeneroval najväčšie slová: nájomné, bývanie, nájomných, byty, bytov, mladé rodiny, dôchodcov

3. Zhoršujúci sa stav rodiny - vysoký a zvyšujúci sa počet prípadov nutnosti ustanovenia kolízneho opatrovníka dieťaťa

- Počet prípadov nutnosti ustanovenia kolízneho opatrovníka dieťaťa (4 199) bol viac ako 12% zo všetkých detí (0-14 rokov, 34 278) v meste Košice v roku 2020

4. Nevhovujúca vnútorná štruktúra budov pobytových zariadení sociálnych služieb mesta (odhalila pandémia COVID 19)

- Nízka bezbariérovosť niektorých objektov PSC
- Absencia priestorov vyššieho štandardu
- Nevhodnosť objektov využívaných na pobytové služby krízovej intervencie

2 Úvod

Táto analýza sociálnych služieb MFO Košice bola spracovaná v rámci prípravy nového programu rozvoja MFO Košice¹. Hlavnými motiváciami prípravy nového PRM je príprava na nové programovacie obdobie 2021-2028, vytvorenie

¹ Územie MFO tvorí územie katastra mesta Košice a katastrálne územia 40 obcí, ktoré vytvorili spádové/funkčné územie mesta. Priemerný počet obyvateľov, dochádzajúcich do práce do mesta z týchto obcí je 21,88% (SODB 2011).

mestskej funkčnej oblasti a blížiaci sa koniec platnosti existujúceho PHSR mesta Košice.

V rámci procesu prípravy rozvojového plánu mesto Košice už v decembri 2020 v súlade s doporučenou metodikou prípravy strategických rozvojových dokumentov pripravilo tzv. Vstupnú správu pre spracovanie PHRSR/IUS UMR, v ktorej definovalo predpokladané priority, strategické a špecifické ciele rozvoja. Jednou z troch identifikovaných priorit rozvoja MFO je Priorita č. 2 Sociálna pomoc. Táto priorita obsahuje 3 strategické a 5 špecifických cieľov. Strategickým cieľom 2.1 je „Zvýšiť dostupnosť kvalitných sociálnych služieb pre odkázané skupiny obyvateľov a zlepšiť príležitosti pre aktívne starnutie“, cieľom 2.2 je „Zlepšiť socioekonomicke podmienky ľudí žijúcich v prostredí marginalizovaných komunít, ľudí v ťažkej životnej situácii (napr. ľudia bez domova) a mladých ľudí / detí z rizikového prostredia“ a cieľom 2.3 je „Skvalitniť služby verejného sektora s dôrazom na ohrozené skupiny“.

V rámci prípravy nového rozvojového plánu je potrebné overiť, či predpokladané priority rozvoja MFO boli správne navrhnuté, alebo prípadne či je potrebné ich korigovať na základe výstupov analytickej časti.

3 Metodika spracovania

Pre spracovanie analytickej časti sociálnej oblasti bol mestom menovaný gestor oblasti a bola vytvorená tematická pracovná skupina (TPS), pozostávajúca zo 16 vybraných odborníkov v sociálnej oblasti, pôsobiacich na území MFO. Táto TPS sa pravidelne stretávala na pracovných stretnutiach na týždennej báze a v období od konca februára do júna 2021 absolvovala 10 pracovných stretnutí. Na tieto pracovné stretnutia bola vždy pripravená prezentácia, pokrývajúca problematiku zvolenej témy, resp. danej inštitúcie, po ktorej ukončení bola vedená otvorená odborná diskusia. Súčasťou každej diskusie bola téma pandémie – skúsenosti prezentujúcich z priebehu pandémie, ponaučenia, získané z kritických období pandémie a tiež aj návrhy na lepšiu pripravenosť samosprávy a inštitúcií pre ďalšiu vlnu pandémie resp. novej epidémie. Zvolené témy a prezentujúci boli nasledovní:

1. Psychosociálne centrum Košice, p. Beáta Horváthová
2. Sociálne služby v čase pandémie v mestskej časti Košice-Sever, p. František Ténai
3. Stredisko sociálnej pomoci mesta Košice, p. Zdenka Slovíková
4. Mesto Košice, oblasť sociálnych vecí, sociálne bývanie a dopady pandémie, p. Eva Dudová
5. Bezdomovectvo v meste Košice – aktuálna situácia, p. Eva Dudová
6. Housing first pre rodiny v Košiciach ako cesta k riešeniu bytovej nútze rodín

- s deťmi, p. Alena Vachnová
7. Registračný týždeň v Košiciach, p. Alena Vachnová
 8. Aktivity referátu pre integráciu sociálne vylúčených komunít (RISVK), p. Karolína Bortáková, p. Maroš Kováč
 9. Kompetencie KSK v oblasti sociálnych vecí a aktivity v čase pandémie, p. Vladimíra Maršaleková
 10. Arcidiecézna charita Košice, p. Cyril Korpessio
 11. ÚPSVaR Košice – Oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, p. Karol Hertelý
 12. Základné zistenia z registračného týždňa rodín v bytovej núdzi v Košiciach, p. Alena Vachnová

Prezentácie a zápisy z pracovných stretnutí TPS sú k dispozícii na Magistráte mesta Košice.

Na základe týchto diskusií TPS bolí spracované hlavné zistenia a výzvy, ktoré sú obsahom tohto dokumentu. Táto analýza bola predložená TPS, kde bola členmi TPS diskutovaná a pripomienky boli spracované. Analytická časť bude podkladom pre návrhovú časť, spracovanú v ďalšej etape procesu prípravy PRM a táto bude opäťovne diskutovaná v TPS a následne predložená MMK.

4 Analytická časť

4.1 Existujúce sociálne služby na území MFO Košice

Poskytovanie sociálnych služieb je upravené zákonom NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení ďalších predpisov v § 80 a § 81, súčasne aj zákonom NR SR č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností na obce v § 2 upravuje kompetencie obci a samosprávnych krajov tak, že

- Obce primárne poskytujú opatrovateľskú službu, sociálne služby v zariadení opatrovateľskej služby, zariadení pre seniorov a dennom stacionári. Okrem služieb poskytovaných odkázaným osobám, najmä seniorom poskytujú alebo zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb osobám bez domova v nocľahárni.
- Samosprávne kraje poskytujú alebo zabezpečujú poskytovanie služieb v domovoch sociálnych služieb, špecializovaných zariadeniach, zariadeniach podporovaného bývania, ale aj iné služby zamerané predovšetkým na mobilizáciu a sociálnu rehabilitáciu odkázaných osôb. Osobám a rodinám bez domova poskytujú pomoc v útulkoch a zariadeniach núdzového bývania.

Obce aj samosprávne kraje môžu poskytovať rad ďalších terénnych a ambulantných, alebo podporných sociálnych služieb podľa potrieb obyvateľov obce.

V súčasnej dobe je na území mesta Košice široké spektrum poskytovateľov sociálnych služieb. Podľa cieľovej skupiny, ktorej sú služby poskytované, ide predovšetkým o:

- a) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovršenia dôchodkového veku. Ako vyplýva z ďalšej analýzy, práve tieto služby sú na území mesta a obcí funkčnej oblasti najviac rozvinuté (analyzujeme v časti 4.1)
- b) sociálne služby krízovej intervencie (analyzujeme v časti 4.1 a v časti 4. 3. , kde bližšie popisujeme situáciu bezdomovectva a rodín ohrozených stratou domova)
- c) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (popisujeme v časti 4.3. a 4.4.)

Z pohľadu poskytovateľov, sociálne služby poskytujú:

- verejní poskytovatelia (mesto Košice, príslušné MČ, KSK),
- neverejní poskytovatelia (cirkevné a neziskové organizácie).

Do funkčnej mestskej oblasti patrí, okrem mesta Košice, aj 40 obcí okresu Košice – Okolie. V porovnaní s mestom Košice, je v priľahlých obciach sieť sociálnych služieb menšia, pričom sa v prevažnej miere služby orientujú na pomoc

- seniorom, najmä formou opatrovateľskej služby
- a vylúčeným komunitám v existujúcich komunitných centrách

Podľa regisitra poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja iba

- 16 obcí mestskej funkčnej oblasti má zaregistrovanú opatrovateľskú službu
- a 2 obce zriadili komunitné centrum

Iné subjekty, poskytujúce sociálne služby v obciach mestskej funkčnej oblasti sa orientujú na poskytovanie sociálnych služieb osobám s ťažkým zdravotným postihnutím

- Košický samosprávny kraj poskytuje pobytové služby v zariadení podporovaného bývania v Čani, ktoré je organizačnou súčasťou DSS DOMKO so sídlom v meste Košice
- a dve neziskové organizácie (Maják a Senior centrum svätej Alžbety) poskytujú služby osobám s ťažkým zdravotným postihnutím v špecializovanom zariadení

Zoznam poskytovateľov sociálnych služieb na území mesta Košice a v obciach mestskej funkčnej oblasti tvorí prílohu dokumentu.

**SOCIÁLNE SLUŽBY NA RIEŠENIE NEPRIAZNIVEJ SOCIÁLNEJ SITUÁCIE Z DÔVODU
ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, NEPRIAZNIVÉHO ZDRAVOTNÉHO STAVU
ALEBO Z DÔVODU DOVŕŠENIA DÔCHODKOVÉHO VEKU**

Demografická analýza ukazuje na skutočnosť, že mesto Košice, ale aj celé územie MFO starne. Tento trend dokazuje aj vývoj a štruktúra dôchodkov.

Druh dôchodku – Košice mesto	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Starobný spolu	46 220	46 821	47 062	47 765	47 732
Predčasné starobný spolu	595	507	493	411	426
Invalidný spolu	7 089	6 906	6 767	6 500	6 364
Vdovský sólo	1 102	1 089	1 067	996	973
Vdovecký sólo	239	226	225	227	227
Sirotský	867	807	790	747	729
Spolu	56 112	56 356	56 404	56 646	56 451
Invalidný z mladosti	343	357	401	439	469
Dôchodok manželky	18	16	11	11	8
Sociálny	30	28	25	24	21
Úhrn	56 503	56 757	56 841	57 120	56 949
Druh dôchodku – Košice okolie	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Starobný spolu	20 013	20 331	20 494	21 055	21 261
Predčasné starobný spolu	427	386	319	280	306
Invalidný spolu	3 945	3 834	3 825	3 684	3 638
Vdovský sólo	789	772	779	759	764
Vdovecký sólo	127	132	145	163	165
Sirotský	587	557	559	513	515
Spolu	25 888	26 012	26 121	26 454	26 649
Invalidný z mladosti	264	283	325	352	375
Dôchodok manželky	10	9	8	6	4
Sociálny	21	18	18	18	16
Úhrn	26 183	26 322	26 472	26 830	27 044

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Z tabuľky vyplýva, že počet pôberateľov starobných dôchodkov narastá v meste Košice, ale aj v okrese Košice – okolie. Starnutie populácie si vyžaduje práve rozvoj sociálnych služieb zameraných na riešenie nepriaznivej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, zlého zdravotného stavu alebo vysokého veku.

V rámci tejto skupiny sociálnych služieb mesto a mestské časti poskytujú všetky formy sociálnych služieb a to:

- terénne sociálne služby - opatrovateľská služba a prepravná služba;
- ambulantné sociálne služby - služby poskytované v dennom stacionári;

- **pobytové sociálne služby** - služby poskytované v zariadení pre seniorov a zariadení opatrovateľskej služby;
- a ako jedno z mála miest v SR poskytuje mesto Košice **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** - služba S - fon - monitorovanie a signalizácia potreby pomoci.

Mestské časti

Na území mesta Košice sú poverenými mestskými časťami v zmysle Štatútu mesta Košice zabezpečované pobytové sociálne služby v zariadeniach opatrovateľskej služby a terénna opatrovateľská služba.

Tabuľka: Sociálne služby poskytované poverenou MČ

Mestská časť	Počet odkázaných občanov, ktorým MČ zabezpečila OS v roku		Počet odkázaných občanov, ktorým MČ zabezpečila službu v ZOS v roku		Kapacita ZOS
	2019	2020	2019	2020	
MČ Košice - Sever	153	176	29	36	15
MČ Košice - Západ	126	107	12	19	10
MČ Košice - Juh	292	290	26	28	13
MČ Košice - Dargovských hrdinov	64	63	nie je poskytovateľom		0
Spolu	635	636	67	83	38

Zdroj: Vlastné spracovanie

Poznámka: od 11/2020 pozastavený príjem do ZOS Laborecká (MČ Západ) z dôvodu rekonštrukcie.

Počet osôb odkázaných na poskytovanie opatrovateľskej služby, ktorí žiadajú o jej zabezpečenie príslušnú mestskú časť, má v sledovanom období stabilný charakter. Napriek tomu je novým fenoménom v posledných rokoch **doba čakania na začatie poskytovania opatrovateľskej služby**, odvýjajúca sa od aktuálneho počtu prijímateľov opatrovateľskej služby vzhľadom na počet opatrovateličiek, ktoré má príslušná mestská časť k dispozícii.

Tento trend naznačuje skutočnosť, že extenzívny rozvoj opatrovateľskej služby zabezpečovanej mestskými časťami s finančnou podporou mesta stagnuje alebo sa rozvíja pomalšie, ako narastá dopyt po tomto druhu služby.

Okrem spomínaných sociálnych služieb zabezpečujú a financujú zo svojich rozpočtov mestské časti v súlade so Štatútom mesta Košice činnosť **denných centier a stravovanie dôchodcov** (obedy aj s finančným príspevkom mesta). Denné centrá (bývalé kluby dôchodcov) má zaregistrovaných 9 mestských častí (Príloha - zoznam poskytovateľov sociálnych služieb).

Tabuľka: Stravovanie dôchodcov

	2018	2019	2020
Počet osôb, ktorým MČ zabezpečovali obed	466	532	570 ²

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe ekonomických údajov mesta Košice

Mesto Košice je zriadením:

- Strediska sociálnej pomoci mesta Košice, ktoré poskytuje sociálne služby:
 - o v zariadení pre seniorov na Garbiarskej ulici,
 - o v zariadení opatrotovateľskej služby na Južnej triede 23,
 - o zabezpečuje prepravnú službu,
 - o zabezpečuje poskytovanie služby monitorovanie a signalizácia potreby pomoci;
- Psychosociálneho centra, ktoré poskytuje:
 - o sociálne služby v dennom stacionári seniorom a osobám ŤZP

Okrem týchto služieb z úrovne PSC sú zabezpečované:

- služby krízovej intervencie (popisujeme v ďalšej časti),
- komplexné základné a špecializované poradenstvo odbornými psychológmi.

V tejto časti uvádzame mestom zriadené subjekty výlučne v kontexte služieb poskytovaných seniorom a osobám s ŤZP. Komplexný popis činnosti SSPmK aj PSC uvádzame osobitne v časti 4.2.

Tabuľka: Sociálne služby poskytované seniorom a osobám s ŤZP Strediskom sociálnej pomoci mesta Košice, Garbiarska 4 a Psychosociálnym centrom

Sociálna služba	Počet prijímateľov soc. služby, ktorým bola služba poskytovaná v roku		Kapacita
	2019	2020	
Zariadenie pre seniorov	225	230	188

² Vyhlásením mimoriadnej situácie v SR od 12.03.2020 bola MZ Košice schválená sociálna výpomoc mesta Košice pre seniorov v čase pandémie COVID-19. Uznesením MZ č. 376 sa zvýšila hranica dôchodku pre priznanie finančného príspevku na stravovanie dôchodcov v období platnosti mimoriadnych opatrení. Nakoľko sa spolu s finančným príspevkom na stravovanie dôchodcov poskytoval aj finančný príspevok na donášku obedu, z dôvodu zamedzenia šírenia ochorenia COVID-19 u najzraniteľnejšej skupiny obyvateľov, uvedený ukazovateľ nie je možné vyhodnotiť

Zariadenie opatrovateľskej služby	22	16	12
Denný stacionár	18	16	12
Prepravná služba	166	170	-
Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	9	8	-
Spolu	440	440	212

Zdroj: Vlastné spracovanie

Poznámka:

1. v ZOS Južná trieda 23 bolo od 3/2020 zriadené karanténne centrum
2. z dôvodu proti-pandemických opatrení bola v roku 2020 obmedzená prevádzka DS

Popri sociálnych službách zabezpečovaných mestom Košice a mestskými časťami, dôležitými aktérmi v sociálnej oblasti sú aj Košický samosprávny kraj a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb.

Košický samosprávny kraj je na území mesta Košice zriaďovateľom troch zariadení sociálnych služieb. Sú nimi:

- ARCUS, Skladná 4, Košice
- VIA LUX, Andraščíkova 2, Košice a
- DOMKO, Park mládeže 3, Košice.

Po dohode so zástupcami odboru sociálnych vecí Úradu KSK môže mesto Košice odkázaným obyvateľom mesta zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb aj v zariadeniach pre seniorov zriadených KSK.

Tabuľka: Sociálne služby poskytované na území mesta Košice v pobytových zariadeniach Košickým samosprávnym krajom v roku 2020 (kapacita)

Zariadenie	ZpS	DSS (pobytová ročná)	DSS (pobytová týždenná)	DSS (ambulantná)	ŠZ (pobytová ročná)	ŠZ (ambulantná)	ZPB (pobytová ročná)
ARCUS, Skladná ul.	80	-	-	-	140	10	-
VIA LUX, Andraščíkova ul.	110	100	-	-	40	13	-
Domko, Park mládeže	-	-	10	60	-	8	8 ³

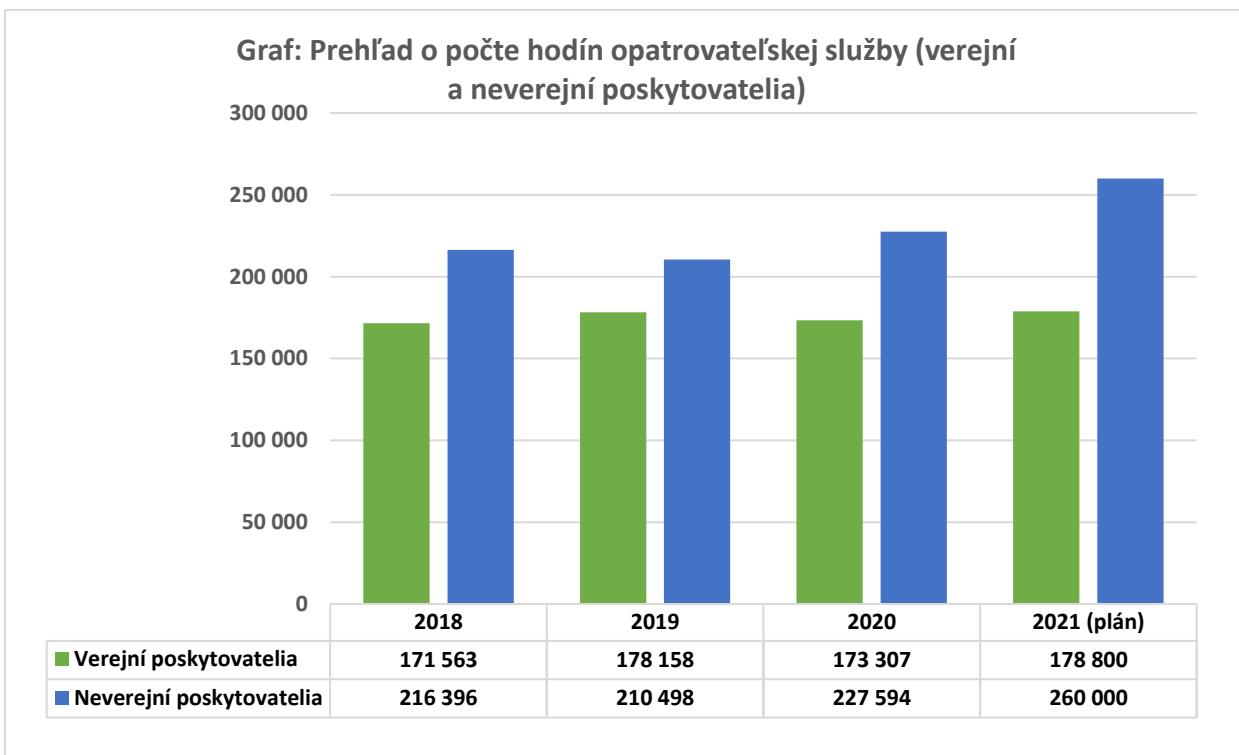
³ Domko poskytuje sociálnu službu v zariadení podporovaného bývania od 01.03.2020 v obci Čaňa, Osloboditeľov 174/124

Zdroj: Vlastné spracovanie

Neverejní poskytovatelia

Mesto Košice zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb v spolupráci s registrovanými neverejnými poskytovateľmi v prípade, že mesto nedokáže zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb z dôvodu nepostačujúcej kapacity, resp. na žiadosť občana odkázaného na poskytovanie sociálnych služieb. Týmito poskytovateľmi sú:

- **služby poskytované v zariadení pre seniorov:** Arcidiecézna charita - Dom pokojnej staroby A.F. Colbrieho na Južnej triede 2, LUX n. o. na Opatovskej ceste, Bethesda Senior n. o. na Macákovej ulici v MČ Lorinčík, Jeseň - Košice n. o. na Alvinczyho ulici, Vision plus, n. o. na Člnkovej ulici a Familia n. o. na Maloidanskej ulici v MČ Šaca; **celková kapacita predstavuje 195 miest;**
- **služby poskytované v zariadení opatrovateľskej služby:** Arcidiecézna charita - Dom pokojnej staroby A.F. Colbrieho na Južnej triede 2, Vysokošpecializovaný odborný ústav geriatrický sv. Lukáša na Strojárenskej ulici a Jesienka n. o. na Turgenevovej ulici; **celková kapacita predstavuje 64 miest;**
- **opatrovateľská služba:** Arcidiecézna charita Košice, HOMO HOMINI n. o., Cesta nádeje, Seniorka n. o., Empatia plus n. o., **v roku 2020 poskytli sociálnu službu pre 313 prijímateľov sociálnej služby s trvalým pobytom v meste Košice v rozsahu 227 594 hodín opatrovateľskej služby;** mesto Košice sa zároveň podieľalo na spolufinancovaní opatrovateľskej služby poskytovanej poskytovateľmi Slovenský červený kríž - Územný spolok Košice – mesto pre 27 prijímateľov sociálnej služby v rozsahu 9 809 hodín a Arcidiecézna charita Košice pre 31 prijímateľov sociálnej služby v rozsahu 34 842 hodín opatrovateľskej služby v rámci Národného projektu – Podpora opatrovateľskej služby;
- **prepravná služba:** HOMO HOMINI, n. o., SVETIELKO POMOCI n. o., LaVieNa n. o., Košická organizácia vozičkárov Nezávislý život a Arcidiecézna charita Košice; **v roku 2020 bola prepravná služba poskytnutá pre 275 prijímateľov sociálnej služby s trvalým pobytom v meste Košice v rozsahu 115 220 najazdených kilometrov.**

Zdroj: Vlastné spracovanie

Z grafu vyplýva, že počet hodín poskytnutých v rámci výkonu opatrovateľskej služby poskytanej mestskými časťami sa drží v sledovanom období približne na rovnakej úrovni. Naopak, a to aj napriek mierнемu poklesu v roku 2019, počet hodín opatrovateľskej služby poskytnutých neverejnými poskytovateľmi má stúpajúcu tendenciu.

V rámci podpory rozvoja opatrovateľskej služby sa v roku 2020 mesto Košice podieľalo na spolufinancovaní poskytovania opatrovateľskej služby neverejnými poskytovateľmi v rámci Národného projektu – Podpora opatrovateľskej služby. V roku 2021 plánuje mesto podporiť neverejných poskytovateľov opatrovateľskej služby, ktorí sa zapoja do výzvy v rámci Operačného programu ľudské zdroje, ktorý bude financovaný z iniciatívy REACT-EU.

Ak vezmeme do úvahy mestom vynaložené finančné prostriedky na zabezpečenie opatrovateľskej služby verejnými poskytovateľmi a neverejnými poskytovateľmi, sme nútení skonštatovať, že do budúcnosti je efektívnejšie rozvíjať práve opatrovateľskú službu zabezpečovanú neverejnými poskytovateľmi, ktorá je z pohľadu financovania pre mesto Košice ekonomicky výhodnejšia. (finančné dopady a analýza je rozpracovaná v samostatnej časti)

Tabuľka: Prehľad o počte osôb, ktorým mesto zabezpečilo poskytovanie pobytovej sociálnej služby v ZOS alebo ZpS u verejných poskytovateľov a poskytlo príspevok na prevádzku

	2018	2019	2020
Počet osôb	212	311	411

Zdroj: Vlastné spracovanie

Doba čakania na začatie poskytovania pobytovej sociálnej služby:

V uplynulých rokoch 2019 a 2020 bolo poskytovanie sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby zabezpečované plynule, s minimálnou dobu čakania na poskytovanie sociálnej služby. Napriek plánovanej rekonštrukcii v zariadení opatrovateľskej služby na Mlynárskej ulici v roku 2019 a na Laboreckej ulici v závere roka 2020, doba čakania v tomto období nepresahovala dva mesiace.

Počet žiadateľov o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby bol v roku 2019 v priemere 115 žiadateľov a v roku 2020 v priemere 102 žiadateľov.

Zariadenie pre seniorov na Garbiarskej ulici viedie evidenciu žiadateľov o umiestnenie v zariadení pre seniorov, do ktorej bolo v roku 2019 zaevidovaných v priemere 90 nových žiadateľov. Oproti roku 2019 sa v roku 2020 mierne znížil počet nových žiadateľov a to na 80 osôb. Napriek miernemu poklesu nových žiadateľov o poskytnutie sociálnej služby v roku 2020 bol celkový počet evidovaných žiadateľov 209.

Podobný trend vo vedení evidencie čakateľov na poskytnutie sociálnej služby v zariadení pre seniorov majú aj v zariadeniach KSK, keď do zoznamu čakateľov bolo v roku 2019 evidovaných v priemere 92 nových žiadateľov v zariadení pre seniorov ARCUS na Skladnej ulici a 72 v zariadení pre seniorov VIA LUX v Barci. V roku 2020 to bolo v priemere 60 novo evidovaných žiadateľov v zariadení ARCUS na Skladnej ulici a 57 v zariadení VIA LUX v Barci. Celkový počet žiadateľov o poskytnutie sociálnej služby bol v roku 2020 v zariadení pre seniorov ARCUS na Skladnej ulici 295 a v zariadení VIA LUX v Barci 202 žiadateľov.

Mierny pokles počtu nových žiadateľov o poskytnutie sociálnej služby v zariadení pre seniorov v druhej polovici roku 2020 je dôsledkom mimoriadnej situácie spojenej s pandémiou COVID-19 a z toho vyplývajúcich obmedzení v rámci poskytovania jednotlivých druhov sociálnych služieb. Uvedená skutočnosť mala vplyv aj na evidenciu žiadateľov o poskytnutie sociálnej služby poskytovanej v zariadení opatrovateľskej služby.

Je však potrebné zdôrazniť, že uvedené počty evidovaných žiadateľov o poskytnutie sociálnej služby v zariadení pre seniorov zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Košice a Košického samosprávneho kraja nemusia poskytovať objektívny obraz o skutočných potrebách, nakoľko mnohým

žiadateľom sa už poskytovala služba u neverejného poskytovateľa sociálnej služby a v zozname čakateľov ostávali výlučne z dôvodu platenia nižších úhrad.

Aj napriek tomu, že nárast dopytu po pobytových službách sa spomalil je možné konštatovať, že stále prevyšuje kapacitné možnosti zariadení pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Košice a Košického samosprávneho kraja a z toho dôvodu je podpora neverejných poskytovateľom naďalej nevyhnutná.

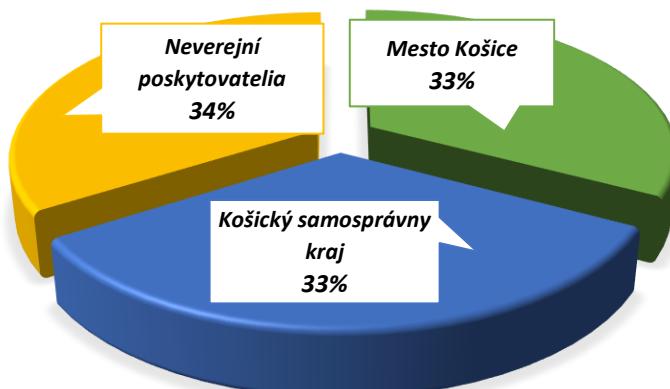
Tabuľka a graf: Pobytové sociálne služby pre občanov o odkázanosti ktorých rozhoduje mesto Košice - sumár kapacít všetkých poskytovateľov (verejní + neverejní, stav k 31.12.2020)

Zriaďovateľ/kapacita	kapacita ZpS	kapacita ZOS	kapacita DS
Mestské časti	-	48	-
Mesto Košice	188	12	12
Košický samosprávny kraj	190	-	-
Neverejní poskytovatelia	195	64	86
SPOLU	573	124	98

Zdroj: Vlastné spracovanie

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf: Pomer kapacity v ZpS podľa zriaďovateľa

Na základe údajov z vyššie uvedenej tabuľky a grafu môžeme skonštatovať, že:

- existujúce kapacity v zariadeniach pre seniorov na území mesta Košice sú pokryté hlavne zariadeniami, ktorých zriaďovateľom je mesto Košice, resp. Košický samosprávny kraj, teda verejní poskytovatelia sociálnych služieb;
- v zariadeniach opatrovateľskej služby je pomer kapacít verejných a neverejných poskytovateľov vyrovnaný;
- existujúce kapacity denných stacionárov sú zriadené predovšetkým neverejnými poskytovateľmi.

S ohľadom na uvedené je možné konštatovať, že verejní poskytovatelia sa orientujú prevažne na prevádzku zariadení sociálnych služieb s celoročným pobytom a vyššou kapacitou.

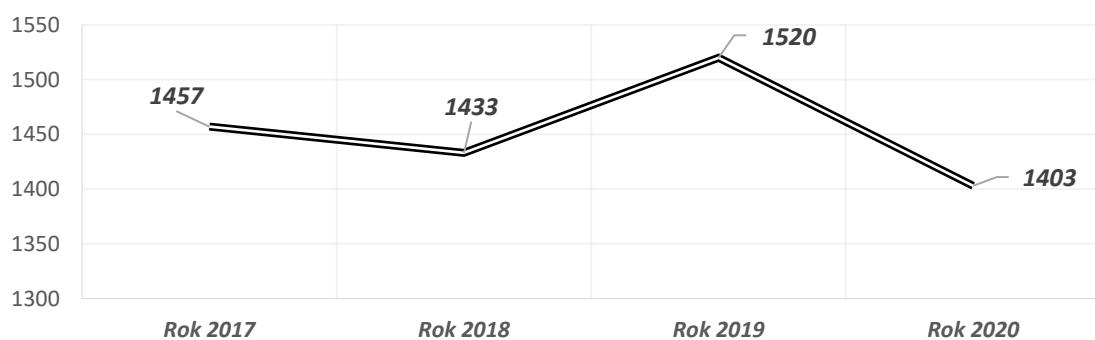
Na strane druhej, neverejní poskytovatelia sa zameriavajú na poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach s nižšou kapacitou, prípadne na služby poskytované ambulantne.

Tabuľka: Mestom vydané rozhodnutia o odkázanosti na poskytovanie sociálnej služby podľa druhu

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Opatrovateľská služba	464	459	514	467
Zariadenie pre seniorov	564	583	633	585
Zariadenie opatrovateľskej služby	337	351	343	323
Denný stacionár	92	40	30	28
SPOLU	1457	1433	1520	1403

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf: Počet rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu vydaných mestom Košice

Zdroj: Vlastné spracovanie

Údaje uvedené v tabuľke a grafe poukazujú na minimálny rozdiel v počte vydaných rozhodnutí o odkázanosti na poskytovanie sociálnych služieb v jednotlivých rokoch, kedy mesto Košice príjalo v priemere 1800 žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu za rok. Mierny pokles počtu vydaných rozhodnutí v roku 2020 je dôsledkom vyhlásenej mimoriadnej situácie v SR od 12.03.2020 z dôvodu pandémie COVID-19, kedy boli prijímané opatrenia na zníženie rizika šírenia tohto ochorenia v zariadeniach sociálnych služieb a pri poskytovaní terénnych a ambulantných sociálnych služieb.

Na základe údajov o počte vydaných rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu uvedených v tabuľke je zjavné, že **najväčší záujem je o poskytovanie pobytovej sociálnej služby v zariadení pre seniorov**. Dôsledkom toho je neustále sa zvyšujúci dopyt po kapacitách v týchto zariadeniach.

Napriek miernemu poklesu počtu vydaných rozhodnutí o odkázanosti na poskytovanie sociálnych služieb je možné konštatovať, že:

- je potrebné v meste Košice zvyšovať existujúce kapacity pobytových sociálnych služieb poskytovaných v zariadení pre seniorov,
- počet žiadateľov na poskytnutie sociálnej služby v zariadení pre seniorov na Garbiarskej ulici bude naďalej narastať,
- vzhľadom na zvýšený dopyt po tejto službe bude narastať počet osôb, ktorým mesto Košice zabezpečí poskytovanie služby v niektorom so zariadení zriadenom neverejným poskytovateľom,
- zároveň sa ukazuje potreba dynamickejšie zvyšovať kapacity všetkých druhov sociálnych služieb pre osoby odkázané na ich poskytovanie z dôvodu zdravotného stavu alebo veku, najmä opatrovateľskej služby.

V súlade s § 80 zákona 448/2008 Z.z. o sociálnych službách o odkázanosti občana na poskytovanie opatrovateľskej služby, sociálnej služby v zariadení opatrovateľskej služby, v zariadení pre seniorov a v dennom stacionári rozhodujú obce. To znamená, že každá obec mestskej funkčnej oblasti je povinná rozhodnúť o odkázanosti občana, ktorý má v obci trvalý pobyt a požiada obec o pomoc. Z dotazníkov vyplynulo, že z počtu **29 obcí (doručené dotazníky)**,

- **9 obcí** malo v roku 2020 vo vlastnom rozpočte vyčlenené zdroje na sociálne služby (najmenej 75,00 €, najviac 13 000 €)
- **25 obci, aspoň raz rozhodlo o odkázanosti a vydalo právoplatné rozhodnutie**, pričom v rokoch 2018 – 2020 vydali v úhrne obce 185 rozhodnutí o odkázanosti občana na sociálnu službu.

Tabuľka – počet rozhodnutí o odkázanosti vydaných obcami mestskej funkčnej oblasti v rokoch 2018 – 2020 – spolu rozhodnutia podľa druhu služby

Opatrovateľská služba	Zariadenie opatrovateľskej služby	Zariadenie pre seniorov	Denný stacionár
22	43	115	5

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkov obcí

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkov obcí

Z tabuľky a grafu vyplýva, že v obciach mestskej funkčnej oblasti výrazne prevláda záujem o posúdenie odkázanosti na poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre seniorov. Na rozdiel od obcí okresu Košice okolie, je v meste Košice záujem o posúdenie odkázanosti na opatrovateľskú službu, poskytovanie služby v zariadení opatrovateľskej služby a v zariadení pre seniorov pomerne vyrovnaný, s tendenciou spomaľovania nárastu o službu v ZpS (Tabuľka: Mestom vydané rozhodnutia o odkázanosti na poskytovanie sociálnej služby podľa druhu).

Súčasne platí, že záujem o poskytovanie akejkoľvek sociálnej služby je v obciach okresu Košice okolie výrazne nižší, ako záujem obyvateľov mesta Košice (185 rozhodnutí vydaných obcami za tri roky v porovnaní s počtom 4 356 rozhodnutí vydaných mestom Košice za rovnaké obdobie je približne 23krát menej, pričom celkový počet obyvateľov v meste je asi 5krát vyšší ako počet obyvateľov obci v okrese Košice – Okolie, ktoré sú súčasťou MFO).

Z uvedeného vyplýva, že v starostlivosti o blízkych v menších obciach

- do určitej miery zohrávajú rolu tradície a povinnosť postarať sa o príbuzného, alebo suseda,
- najmä však nedoriešené financovanie zverených kompetencií a nepripravenosť predovšetkým malých obcí zabezpečiť sociálne služby.

IDENTIFIKOVANÝ ZÁKLADNÝ PROBLÉM

1. Nárast dopytu po sociálnych službách na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia alebo z dôvodu veku je stále rýchlejší ako rozvoj kapacít jednotlivých sociálnych služieb, pričom nárast dopytu po pobytových službách v meste Košice má tendenciu spomaľovať a dopyt po terénnych (najmä opatrovateľskej službe) zvyšovať.
2. Výrazná preferencia pobytových sociálnych služieb v zariadení pre seniorov v obciach okresu Košice – okolie, ktoré sú súčasťou mestskej funkčnej oblasti.

IDENTIFIKOVANÉ ZÁKLADNÉ POŽIADAVKY

1. rozširovať sietť dostupných sociálnych služieb, zameraných na zotrvanie odkázanej osoby v domácom prostredí, v rámci nich; rozvíjať a zvyšovať najmä kapacity terénnych (prioritne opatrovateľskej služby), ambulantných a podporných sociálnych služieb,
2. zvyšovať kapacity pobytových sociálnych služieb v zariadeniach rodinného typu, najmä pre potreby obcí MFO okresu Košice - okolie;
3. zvyšovať kvalitu existujúcich sociálnych služieb.

4.2 Sociálna infraštruktúra vo vlastníctve miestnej samosprávy

Mesto Košice poskytuje komplex sociálnych služieb, poradenstva a preventívnych činností zameraných na zvýšenie kvality života obyvateľov mesta odkázaných na pomoc, prostredníctvom dvoch vlastných subjektov a to:

- Strediska sociálne pomoci mesta Košice (SSPmK), ktoré sa zameriava na poskytovanie širokého spektra sociálnych služieb seniorom
- a Psychosociálneho centra (PSC), ktoré svoje aktivity zameriava predovšetkým na pomoc a podporu rodine.

Stredisko sociálnej pomoci mesta Košice (SSPmK)

- Sídlo a adresa organizácie: Garbiarska 4, 040 01 Košice.
- Právna forma organizácie: Rozpočtová organizácia s vlastnou právnou subjektivitou.
- Zriaďovateľ: Mesto Košice
- Celkový počet zamestnancov: 105

Využívané objekty

- objekt na Garbiarskej č. 4 – je využívaný ako zariadenie pre seniorov (ZpS), kde sa poskytujú sociálne služby celkovo pre 188 PSS; objekt je rozdelený do jednotlivých pavilónov (A,B,C,D); PSS sú umiestnení v 1 a 2 posteľových izbách v pavilónoch B a D, na piatich podlažiach; pavilón C tvorí prechodovú časť medzi obytnými pavilónmi, aktuálne prešiel rekonštrukciou, pavilón A tvoria spoločenské priestory (vestibul, kaplnka v prepojení na školiacu miestnosť, knižnica, spoločenská miestnosť), Jedáleň s kuchyňou a administratívna časť.

Plánované investičné akcie na rok 2022 - 2024:

1. Revitalizácia oddychovej zóny pri SSPmK – plánovaných 40.000 €;(2022)
2. Bezbariérovosť v bloku D,B a C (rekonštrukcia toaliet pre imobilných blok D + bezbariérovosť kúpelni na izbách klientov v bloku B aj D, bezbariérovosť vstupov do bloku C) – plánovaných 30.000 €; (2022)
3. Výmena podlahovej krytiny v bloku D, 4. a 5.poschodie – plánovaných 20.000 €; (2022)
4. Rekonštrukcia nebytových priestorov v bloku C (účel - poskytovanie služieb pre PSS, napr. ambulancia všeobecného lekára) – plánovaných 50.000 €; (2023)
5. Štruktúrovaná kabeláž v bloku D – plánovaných 20.000 €,(2022)
6. Celková rekonštrukcia suterénnych priestorov (wellness a procedúry + vybavenie – plánovaných 75 000 € (2023-2024)

- objekt na Južnej triede č. 23 – objekt je v nájme, prenajímateľom je Bytový podnik mesta Košice; využívaný je ako zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS); poskytuje sociálne služby pre 12 klientov; v roku 2020 prešlo komplexnou rekonštrukciou a bolo využívané aj ako karanténne centrum pre ZSS, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Košice.

Z úrovne SSPmK sú poskytované sociálne služby:

- Zariadenie pre seniorov
- Zariadenie opatrovateľskej služby
- Jedáleň pre dôchodcov
- Prepravná služba
- Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci
-

Zariadenie pre seniorov

Cieľová skupina: fyzická osoba, ktorá dovršila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV alebo poskytovanie sociálnej služby potrebuje z iných vážnych dôvodov

V ZPS sa poskytuje:

- pomoc pri odkázanosti na pomoc inej osoby,
- sociálne poradenstvo,
- sociálna rehabilitácia,
- zdravotná rehabilitácia – rehabilitačné procedúry,
- ubytovanie v jednolôžkových a dvojlôžkových izbách s vlastným SZ
- stravovanie,
- upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva,
- utvárajú sa podmienky na úschovu cenných vecí,
- zabezpečuje sa ošetrovateľská starostlivosť a záujmová činnosť. Priemerná úhrada: 262 €

Kapacita zariadenia pre seniorov 188 je dlhodobo plne využívaná. Výnimku tvoril iba rok 2020 a to z dôvodu pandémie, zastavenia prijímania klientov a potreby vytvorenia jednoposteľových izieb za účelom zabezpečenia izolácie. Dobu čakania na poskytovanie sociálnej služby v ZpS z dôvodu plnej obsadenosti kapacity a počet klientov, ktorým bola služba poskytnutá v predchádzajúcich rokoch uvádzame a popisujeme v časti 4.1. v tabuľke Sociálne služby poskytované seniorom a osobám s ŤZP Strediskom sociálnej pomoci mesta Košice, Garbiarska 4 a Psychosociálnym centrom

Zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS)

- Zariadenie opatrovateľskej služby, na Južnej triede 23 fungovalo do 30 apríla 2021 ako Karanténne centrum. Bolo zriadené pre zabezpečenie koordinovaného a bezpečného bezodkladného prijímania nových prijímateľov sociálnej služby za účelom dodržania 10 – 14 dňovej karantény aktuálne v súvislosti s výskytom COVID – 19 v čase mimoriadnej epidemiologickej situácie.
 - Prijímateľ bol umiestnený do príslušného ZSS (ktoré sú v zriadení opatrovateľskej pôsobnosti mesta Košice) až po skončení karantény.
 - V súčasnej dobe ZOS funguje v štandardnom režime a poskytuje pobytové sociálne služby na čas potreby plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osobe
 - Kapacita ZOS je 12 prijímateľov (kapacita KC je 8 prijímateľov)
 - Priemerná úhrada v ZOS (v KC) je 364,10 €
- Kapacita zariadenia opatrovateľskej služby je dlhodobo plne využívaná. Výnimku tvoril iba rok 2020 a to z dôvodu rekonštrukcie zariadenia s cieľom

vytvoriť karanténne centrum. Počet klientov, ktorým bola služba poskytnutá v predchádzajúcim období uvádzame v časti 4.1. v tabuľke Sociálne služby poskytované seniorom a osobám s ŤZP Strediskom sociálnej pomoci mesta Košice, Garbiarska 4 a Psychosociálnym centrom

Jedáleň

Poskytuje riadne celodenné stravovanie klientom ZpS a obedy ďalším skupinám, ktorými sú:

- prijímateľia terénnnej opatrovateľskej služby (forma donášky prostredníctvom zamestnanca príslušnej MČ)
- zamestnanci SSPmK,
- dôchodcovia z MČ Košice – Staré mesto, z MČ Košice – Sever, z MČ Košice – Sídlisko Čahlovce, z MČ Košice – Západ
- zamestnanci aj prijímateľia DS z PSC
- zamestnanci iných organizácií, ktorí vykonávajú práce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru súvisiacich s prevádzkou SSPmK
- študenti v čase vykonávania praxe v ZpS

V rámci obedov sa pripravujú 4 druhy stravy.

Prepravná služba

Cieľová skupina: fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo osoba s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.

Prevádzková doba je počas pracovných dní v čase od 7.00 hodiny do 15.00 hodiny.

Úhrada za prepravnú službu na území mesta sa určuje ako jednotná suma pre každú prepravovanú osobu, bez závislosti na vzdialenosť takto:

- a) 2,50 €, ak je prepravovaná jedna osoba,
- b) 1,50 €, ak sú prepravované dve až štyri osoby súčasne,
- c) 0,50 €, ak je prepravovaných viac ako päť osôb súčasne.

Ak sa fyzickej osobe odkázanej na prepravnú službu poskytuje pobytová alebo ambulantná sociálna služba v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Košice suma za prepravnú službu sa znižuje o 10 %.

Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci

Cieľová skupina: sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá má nepriaznivý stav, s cieľom zabrániť vzniku krízovej sociálnej situácií alebo zabezpečiť jej riešenie.

Je to poskytovanie možnosti nepretržitej komunikácie prostredníctvom signalizačného zariadenia napojeného na centrálny dispečing, ktorý zabezpečí potrebnú pomoc na základe vyslaného signálu o potrebe pomoci

Suma úhrady za monitorovanie a signalizáciu potreby pomoci je 6,00 € za kalendárny mesiac.

Aj napriek skutočnosti, že ide o modernú službu, ktorá ponúka možnosti zotrvenia odkázanej osoby v domácom prostredí v roku 2020 ju využívalo iba 10 klientov.

S cieľom zvýšiť záujem je potrebné

- hľadať vhodné technické možnosti, nakoľko v súčasnej dobe sa viaže výlučne na pevnú telefonickú linku,
- ako aj vo vyššej miere propagovať výhody monitorovania a signalizácie potreby pomoci.

Psychosociálne centrum (PSC)

- Sídlo a adresa organizácie: Löfflerova 2, 040 01 Košice.
- Právna forma organizácie: príspevková organizácia s vlastnou právnou subjektivitou.
- Zriaďovateľ: Mesto Košice
- Vznik organizácie: 1.11.1994
- Celkový počet zamestnancov: 36

Využívané objekty

Objekt Löfflerova č. 2, Košice – Staré mesto - je využívaný na poskytovanie sociálnej služby v dennom stacionári, zdravotníckej služby v psychiatrickej ambulancii a v ambulancii klinickej psychológie, poradensko-psychologické služby v rámci preventívnej starostlivosti. S cieľom skvalitniť poskytované služby je potrebné vykonať rekonštrukčné a stavebné práce s cieľom

- riešenia bezbariérového prístupu – výtah v átriu - cca 90 000 €
- celkovej rekonštrukcie átria - cca 30 000 €
- v prípade odchodu nájomníkov získanie ďalších priestorov na rozšírenie kapacity denného stacionára a vybudovanie ďalšej ambulancie klinickej psychológie - cca 40 000 €

Objekt Adlerovej 4 v Košiciach - sociálne služby v zariadení núdzového bývania, v útulku a v komunitnom centre. Ide o osem poschodový bytový dom, ktorý potrebuje postupne kompletnú rekonštrukciu. Potrebná je

- rekonštrukcia strechy, strešných zvodov, výmena výtahu a opláštenia, výmena stúpačiek a elektrických rozvodov v spoločných priestoroch, okrem bytových jednotiek.
- Okrem týchto nevyhnutých urgentných opráv je potrebne postupne vymeniť

všetky okná, dvere, rozvody v bytoch, bytové jadrá, sanitu, kuchynské linky , energetické zhodnotenie celej budovy vrátane zateplenia.

- V kancelárskych priestoroch je plánovaná výmena linolea za liatu podlahu, predovšetkým z dôvodu hygienických štandardov a eliminácie výskytu hmyzu.
- Taktiež je potrebné realizovať aj úpravy na zlepšenie bezbariérového prístupu do bytového domu, napr. vstup priamo do výtahu.

Odhadované náklady – 800 000€

Objekt Južná trieda 23 – Košice – Juh – poskytovanie sociálneho poradenstva vrátane špecializovaného sociálneho poradenstva – priestory v prízemnej časti bytového domu, kde sa nachádzajú malometrážne byty – potreba rekonštrukcie a modernizácie vnútorných priestorov v odhadovanej výške 20 000 €

V rámci svojej činnosti je z úrovne PSC poskytovaný komplex zdravotních a sociálnych služieb (ambulančných a pobytových) na podporu rodiny :

- **zdravotná starostlivosť** v ambulancii klinickej psychológie, psychiatrickej ambulancii pre dospelých, psychiatrická starostlivosť o deti a skupinová psychoterapia
- **sociálne služby** v dennom stacionári, komunitnom centre, útulku pre jednotlivcov s dietátom, v zariadení núdzového bývania a sociálne poradenstvo
- **sociálnoprávna ochrana** formou poradenstva a psychologickej pomoci

Ambulancia klinickej psychológie

Poskytuje psychodiagnostiku, individuálnu psychoterapiu, skupinovú psychoterapiu psychických porúch, psychodiagnostické vyšetrenie pre posudkové a administratívne účely, vyšetrenie psychickej spôsobilosti na nosenie, držanie zbraní a streliva, vyšetrenie psychickej spôsobilosti na vykonávanie SBS.

Zmluvné poisťovne:

- Všeobecná zdravotná poisťovňa
- Zdravotná poisťovňa Dôvera
- Zdravotná poisťovňa Union

Psychiatrická ambulancia pre dospelých

Zdravotná starostlivosť je hradená zo zdravotného poistenia. V prípade, že pacient nechce byť evidovaný v danom systéme, hradí si zdravotnú starostlivosť sám. Na vyšetrenie nie je potrebné odporúčanie (výmenný lístok) od obvodného lekára.

Zmluvné poisťovne:

- Všeobecná zdravotná poisťovňa
- Zdravotná poisťovňa Dôvera
- Zdravotná poisťovňa Union

Ambulantná psychiatrická starostlivosť o deti

Indikácia psychiatrickej starostlivosti u detí je vhodná v týchto prípadoch: problémy pri výchove, poruchách správania, podozrení zo závislosti, alebo užívania návykových látok, pomočovaní, zajakávaní a iných poruchách reči, strate reči, poruchách učenia a iných školských problémoch, rôznych strachoch a úzkostiach, neprimeranom smútku – depresii, neurotických prejavoch u detí, tikoch, poruchách stravovacích návykov, hyperaktívnych „neposedných“ deťoch, detskom autizme, iných ťažkostiach duševného aj medziľudského charakteru (komunikácia, konfliktnosť, izolácia, osamotenosť...).

Ambulancia sa nachádza v Univerzitnej nemocnici L. Pasteura Košice, Trieda SNP 1. Objednať sa na termín je možné priamo v ambulancii alebo v prijímacej kancelárii Psychosociálneho centra na Löfflerovej 2.

Sociálne poradenstvo

Sociálne poradenstvo je podľa Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách odborná činnosť zameraná na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii.

Psychosociálne centrum okrem základného sociálneho poradenstva poskytuje občanom aj špecializované sociálne poradenstvo na základe akreditácie MPSVR SR, ktoré je zamerané najmä na fyzické osoby sociálne vylúčené a ohrozené sociálnym vylúčením, osoby s nepriaznivým zdravotným stavom, osoby dlhodobo nezamestnané a osoby vo vyššom veku (seniori).

Služba je prístupná pre obyvateľov Mestskej časti Košice – Juh, ale aj pre širokú verejnosť mesta Košice a Košice – okolie, ktorí sa ocitli v krízovej situácii. Okrem verejnosti sa sociálne poradenstvo poskytuje aj klientom ostatných sociálnych služieb, ktoré má Psychosociálne centrum v rámci svojej organizačnej štruktúry. Špecializované sociálne poradenstvo je úzko prepojené aj s odbornou starostlivosťou zdravotníckej zložky organizácie (psychologické a psychiatrické ambulancie).

Denný stacionár na Löfflerovej 2.

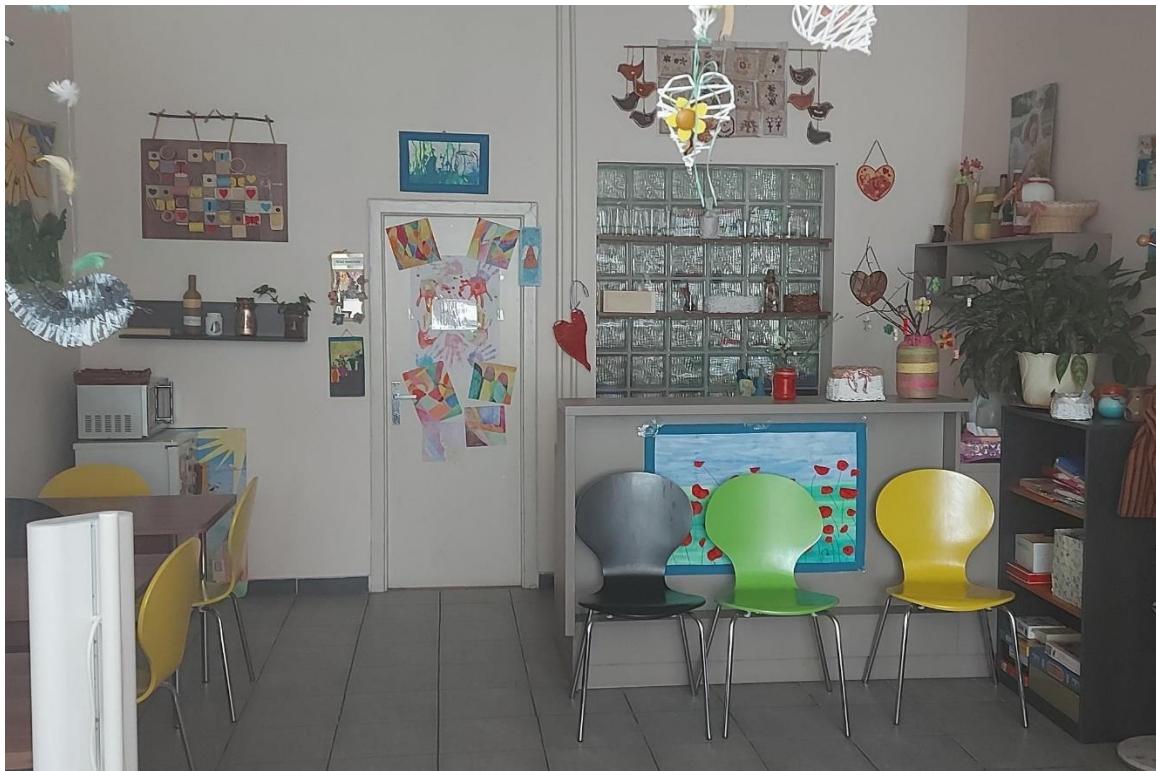
Denný stacionár je ambulantná sociálna služba, kde sa poskytuje pomoc fyzickej osobe odkázanej na pomoc inej fyzickej osoby.

Z úrovne PSC je poskytovaná ambulantná pomoc pre klientov od 18 rokov, ktorí nie sú samostatní vo všetkých sebaobslužných úkonoch a základných sociálnych aktivitách a potrebujú dohľad pri niektorých činnostiach predovšetkým z dôvodu zdravotného postihnutia alebo dlhodobého zhoršenia zdravotného stavu.

V rámci služieb je v dennom stacionári poskytovaná počas dňa, alebo časti dňa klientom

- pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby
- sociálne poradenstvo
- sociálna rehabilitácia
- stravovanie – poskytovanie obedov
- psychologické poradenstvo
- rozvoj pracovných zručností
- záujmovú činnosť

Kapacita zariadenia je 12 miest a je trvalo využívaná. Výnimkou bol iba rok 2020 aj to nie z dôvodu nezáujmu, ale z dôvodu pandémie, kedy bola činnosť denných stacionárov na základe pokynov MPSVaR pozastavená. Počty klientov, ktorým bola služba poskytnutá v predchádzajúcom období uvádzame v časti 4.1. v tabuľke Sociálne služby poskytované seniorom a osobám s ŤZP Strediskom sociálnej pomoci mesta Košice, Garbiarska 4 a Psychosociálnym centrom

Komunitné centrum Adlerova 4

Komunitné centrum (ďalej len KC) prevádzkuje Psychosociálne centrum podľa zákona 448/2008 Z.z. o sociálnych službách (§ 24d). Zriadené je v rámci Národného projektu Komunitné centrá.

Úlohou KC je napomáhať sociálne vylúčeným osobám k začleňovaniu do spoločnosti, a to poskytovaním komplexných, odborných činností, iných činností a aktivít. KC úzko spolupracuje so sociálnymi pracovníkmi Zariadenia núdzového bývania a Útulku na Adlerovej ulici č. 4. V KC sú služby poskytované bezplatne.

Útulok Adlerova 4

Pobytová sociálna služba poskytovaná v prípade straty bývania, nepriaznivej sociálnej situácií v rodine, krízovej situácií v rozvodovom konaní, rodinnej alebo osobnej tragédií, živelnej pohromy, neschopnosti riešiť nevhodné, alebo zlé podmienky na bývanie a pod.

Kapacita zariadenia: 51

Dĺžka pobytu: doba určitá

Cieľová skupina zariadenia: rodič s dieťaťom alebo s deťmi, ktorý nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať .

Zariadenie núdzového bývania

Pobytová sociálna služba poskytovaná matke s dieťaťom alebo s deťmi.

Kapacita zariadenia: 51

Dĺžka pobytu: doba určitá

Cieľová skupina zariadenia: Fyzická osoba (spravidla matka s deťmi) v nepriaznivej sociálnej situácii ohrozená správaním iných fyzických osôb, alebo ak sa stala obeťou správania iných fyzických osôb.

Pobytové sociálne služby na Adlerovej 4 sú poskytované v samostatných bytových jednotkách, alebo v samostatnej izbe v rámci bytovej jednotky za úhradu, podľa počtu členov rodiny, v súlade s platným VZN. V oboch zariadeniach dopyt prevyšuje kapacitné možnosti. Počet osôb, ktorým bola pobytová služba poskytnutá v predchádzajúcim období uvádzame v časti 4.3. v tabuľke Pobytové služby krízovej intervencie.

Do konca roka 2021 je z úrovne PSC poskytovaná aj pomoc deťom v krízovom centre. Vzhľadom na legislatívne zmeny bude činnosť postupne ukončená. S účinnosťou od 1. januára 2022 je však plánovaný prechod zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov, z pôsobnosti mesta (oddelenia školstva) do pôsobnosti PSC.

4.3 Sociálne vylúčené komunity, bezdomovectvo a sociálne bývanie

Za sociálne vylúčené komunity sa považujú skupiny ľudí, ktoré zotrúvajú v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generáčne reprodukowanej chudoby. Tieto rodiny a jednotlivci, ohrození chudobou, predovšetkým členovia MRK, žijú najmä na Luníku IX alebo v iných najmä nelegálnych lokalitách. Ku koncu roku 2020 existovalo v meste Košice 14 nelegálnych osídlenia, v ktorých žilo 184 rodín, t.j. 988 osôb, z toho 550 detí, vid' nasledujúcu tabuľku a mapu.

Tab: Nelegálne osídlenia v meste Košice

P.č.	Názov osady	Mestská časť	Počet rodín	Počet obyvateľov	Počet dospelých	Počet detí
1.	Nové diely „Mašličkovo“	Luník IX	37	220	95	125
2.	Pri Bitúnku	Juh	8	43	16	27
3.	Za malou stanicou	Juh	30	149	60	89
4.	Lubina	Nad jazerom	19	115	49	66
5.	Textilná (Za Labašom)	Nad jazerom	6	39	25	14
6.	Vyšný dvor	Krásna	4	23	13	10
7.	Na Demetri	Sídlisko Ťahanovce	8	44	14	30
8.	Za skladom Pemy	Juh	4	21	8	13
9.	Červený rak	Juh	2	7	4	3
10.	Záhradky pod Furčou	Dargovských hrdinov	6	31	13	18
11.	Moňok potok	Dargovských hrdinov	41	195	83	112
12.	Račí potok	Sever	2	12	4	8
	Jazerná - ZRUŠENÁ	Nad jazerom	10	89	54	35
	Majetkár - ZRUŠENÁ	Sídlisko Ťahanovce	7			

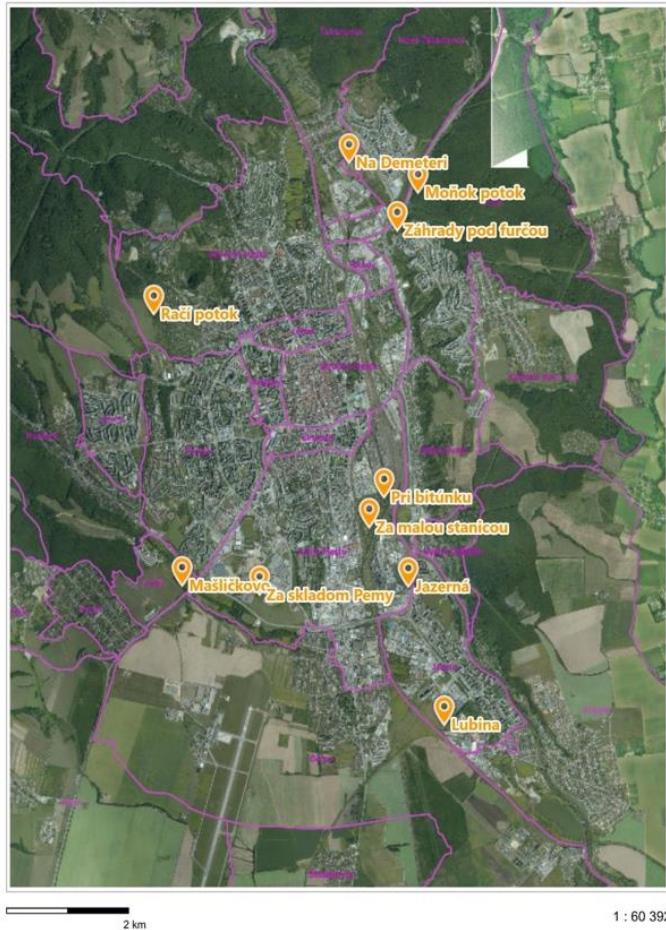
Zdroj: Vlastné spracovanie

Mapa nelegálnych osídlení na území mesta Košice

4. 2. 2020

Anonymný používateľ

ZBGIS®, Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, Kataster: © ÚGKK SR, január 2020

Vznik nelegálnych osídlení súvisí s asanáciou bytových domov na LIX, v rokoch 2008 až 2019 bolo asanovaných 305 bytových jednotiek, viď nasledujúcu tabuľku

Tab: Počty asanovaných bytových jednotiek v rokoch 2008 - 2019

Rok	Adresa	Počet bytových jednotiek
2008	Hrebendova 6 – 8	30
2008	Podjavorinskej 14	15
2009	Hrebendova 2 – 4	30
2010	Podjavorinskej 2,4,16	50
2012	Hrebendova 14 – 16	30
2013	Hrebendova 22 – 24	30
2014	Hrebendova 34 – 36	30
2015	Hrebendova 18 – 20	30

2017	Hrebendova 26 - 28	30
2019	Hrebendova 30 - 32	30

Popri rodinách a osobách, ktoré žijú v uvedených osídleniach, existujú na území mesta jednotlivci, ktorí nemajú bydlisko, prespávajú v parkoch, v podchodoch, v kanalizačiach, vagónoch, lepenkových krabičiach a pod. Často ide o ľudí fyzicky a duševne chorých, ľudí traumatizovaných predošlými adverzívnymi skúsenosťami a samotnou situáciou bezdomovectva, ľudí s chronickou skúsenosťou bezdomovectva, ľudí v životnej krízovej situácii, ktorí nedôverujú inštitúciám a systému existujúcich služieb a podpory pre ľudí bez domova a odmietajú spoluprácu resp. sociálnu službu. Počet takýchto osôb sa spravidla zvyšuje v zimných mesiacoch, kedy do mesta prichádzajú aj osoby bez domova zo širšieho okolia. Odhadujeme, že na území mesta Košice sa nachádza cca 1200 takých osôb, pričom ide o veľmi heterogénnu skupinu, zloženú nie len mužov, ale aj žien, zdravotne znevýhodnených osôb, mladých dospelých po odchode z náhradnej starostlivosti, ľudí so skúsenosťou s životom v inštitúciách, či seniorov a senioriek.

Bytová núdza, resp. bezdomovectvo, má množstvo foriem a charakteristík. Európska typológia bezdomovectva ETHOS⁴ pomenováva štyri základné koncepčné kategórie bezdomovectva – bez prístrešia, bez bývania, neisté bývanie a nevyhovujúce bývanie. Vyššie uvedené dáta k počtu ľudí bez domova na území mesta Košice sa týkajú jednotlivcov a rodín bez prístrešia a bez bývania, avšak nezachytávajú domácnosti v neistom a nevyhovujúcom bývaní. Skutočný rozsah bytovej núdze v meste je tak pravdepodobne oveľa vyšší.

Okrem mesta Košice sa sústredenia a lokality MRK nachádzajú aj v príahlých obciach okresu Košice – okolie, ktoré sú súčasťou mestskej funkčnej oblasti. Sociálne problémy a životná úroveň týchto lokalít sú podobné, ako problémy v lokalitách na území mesta. Rozdiel je vo väzbách k danému územiu a do istej miery aj vo vzťahoch rómskej komunity k ostatným obyvateľom obce.

Z dotazníkov obcí (celkom 29) vyplynulo, že v príahlých obciach sa nachádza 14 ďalších osídlení, v ktorých žije celkom 330 rodín, 2188 osôb a z toho 600 nezaopatrených detí. Najväčšie sústredenia sa nachádzajú v obciach Čaňa (585 osôb z toho 196 nezaopatrených detí) a Družstevná nad Hornádom (771 osôb z toho 232 nezaopatrených detí). Je potrebné zdôrazniť, že v počte vrátených dotazníkov nie je dotazník z obec Veľká Ida, na území ktorej sa nachádzajú veľké sústredenia MRK, v ktorých žije približne 1000 osôb.

Tabuľka: Lokality MRK v obciach MFO

⁴ Viac pozri: <https://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2015/Ondrusova/kapitola1.pdf>

obec	Počet lokalít v obci	Počet rodín	Počet osôb	z toho nezaopatrené deti
Beniakovce	1	19	119	28
Čaňa	3	83	585	196
Vajkovce	1	8	87	14
Geča	1	6	48	26
Rozhanovce	2	11	80	neuvedené
Družtevná n/H	1	150	771	232
Kostoľany	1	6	80	15
Skároš	3	20	200	50
Sokoľ	1	27	218	39
Spolu	14	330	2188	600

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dotazníkov obcí

Sociálne vylúčené komunity si vyžadujú krízovú intervenciu. Od roku 2005 mesto Košice venuje týmto intervenciám zvýšenú pozornosť a realizovalo nasledovné aktivity:

- v roku 2005 zriadilo 4 komunitné centrá
- v roku 2014 rozšírilo činnosť PSC o pobytové sociálne služby, poskytované v zariadení núdzového bývania a útulku
- v roku 2015 rozšírili činnosť PSC o ďalšiu sociálnu službu – komunitné centrum
- úzko spolupracuje s neverejnými poskytovateľmi, ktorí poskytujú sociálne služby jednotlivcom a rodinám bez domova
- poskytuje finančný príspevok neverejným poskytovateľom služieb krízovej intervencie (ADCH a Oáza)
- počas pandémie COVID-19 mesto finančne podporovalo jednotlivcov a rodiny bez domova s cieľom zníženia ich mobility, vytváralo podmienky na karanténu, realizovalo prevenciu formou pravidelných testovaní mobilnou testovacou jednotkou priamo v pobytových službách krízovej intervencie

Neodmysliteľnou súčasťou krízovej intervencie je **terénna sociálna práca** vykonávaná kvalifikovanými sociálnymi pracovníkmi. Kapacity terénnych pracovníkov sú dlhodobo nepostačujúce, keď v meste a mestských častiach aktuálne pôsobí **13 terénnych pracovníkov a 12 pracovníkov v komunitných centrach**. Z toho zamestnáva

- Mesto Košice 5 terénnych pracovníkov a 6 pracovníkov v komunitnom centre (z toho 3 v PSC)
- MČ Košice – Luník IX - 3 terénnych pracovníkov
- MČ Šaca – 2 terénnych pracovníkov a 3 pracovníkov v KC
- MČ Košice Džungľa – 3 terénnych pracovníkov a 3 pracovníkov v KC

Z toho dôvodu je potrebné podporovať rozvoj sociálnej práce v teréne aj formou spolupráce s cirkevnými a mimovládnymi organizáciami. Pri rozširovaní terénnnej práce je nevyhnutné začať uvažovať, rovnako ako v prípade ambulantných a pobytových služieb, o integrácii zdravotnej a sociálnej starostlivosti, aby tak dokázali zareagovať na komplexné potreby ľudí bez domova. Práve **vytvorenie integrovaných zdravotno-sociálnych služieb** pre ľudí v bytovej núdzi, môže byť predpokladom pre aplikovanie holistického prístupu smerujúceho k dlhodobej, komplexnej, flexibilnej a individualizovanej starostlivosti o ľudí bez domova, s cieľom ukončovať ich bezdomovectvo.

Novou sociálnou službou, ktorá sa v roku 2020 etablovala v Košiciach, je **Podpora samostatného bývania** poskytovaná rodinám s deťmi a jednotlivcom so skúsenosťou bezdomovectva, ktorí v rámci aplikácie prístupu Housing First získali štandardné nájomné bývanie v bežných mestských susedstvách a prijímajú túto sociálnu službu s cieľom dlhodobo si bývanie udržať (službu poskytuje Všetci pre rodinu, n.o.)

Situácia v meste Košice, ale aj pozícia mesta ako krajské mesto, v ktorom sa sústredí vysoký počet osôb bez domova aj z iných okresov, si vyžaduje podporu a budovanie pobytových služieb krízovej intervencie.

Tabuľka: Pobytové služby krízovej intervencie

Druh sociálnej služby	Kapacita	Počet klientov 2018	Počet klientov 2019	Počet klientov 2020
Psychosociálne centrum. zariadenie núdzového bývania Adlerova	51	121	90	94
Psychosociálne centrum – útulok Adlerova (ako nová služba bol útulok zaregistrovaný v roku 2015)	51	13	71	76
ADCH – útulok Bosákova /nocľaháreň Bosákova	32/50	130	103	111
ADCH – nocľaháreň Fialková	26	61	52	52
ADCH – útulok Poľná/nocľaháreň Poľná	95/20	136	28	39
Oáza – nádej pre nový život, útulok/nocľaháreň	50/50	187	348	261
DORKA n.o. útulok	70		123	138
Domov na pol ceste - Dorka	25		52	45

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ako to vyplýva z tabuľky je na území mesta Košice v úhrne zaregistrovaná kapacita 520 lôžok v pobytových službách krízovej intervencie. V tej súvislosti je

však potrebné zdôrazniť, že z dôvodu nevhodných priestorov a zložitých majetkových pomerov je ohrozená činnosť útulku a nocľahárne na Bosákovej ulici ale aj nocľahárne na Fialkovej ulici v Košiciach. Z toho dôvodu je žiaduce

- budovať nové kapacity pobytových služieb krízovej intervencie, tak aby zodpovedali hygienickým, požiarnym ale aj odborným požiadavkám,
- vo vhodných lokalitách, v ktorých Územný plán vylučuje možnosti využitia na účely, v rozpore s existenciou služieb krízovej intervencie,
- rovnako je potrebné zdôrazniť, že z dôvodu nedostupnosti bývania pre zraniteľné skupiny pobytové služby krízovej intervencie neslúžia len ako nástroj na časovo obmedzenú pomoc v krízovej situácii, ale de facto ako riešenie bývania, čo je neželaný jav, ktorému sú vystavené už ďalšie generácie rodín.

S cieľom vytvárať podmienky na budovanie nových kapacít pobytových služieb krízovej intervencie je potrebné zintenzívniť komunikáciu s odbornou verejnosťou, samosprávami ale najmä s obyvateľmi mesta.

Ľudia bez domova, podobne ako ďalšie zraniteľné skupiny, často krát čelia predsudkom, diskriminácií a represiám. Bytová núdza je väčšinovo vnímaná ako osobné zlyhanie jednotlivca, pričom len výnimcočne sú zdôrazňované systémové problémy, ktoré bytovú núuzu spôsobujú, či prekážky, ktorým ľudia bez domova čelia (najmä vylúčenie z bývania, zdravotnej starostlivosti, pracovných príležitostí, či vzdelávania). Rovnako aktuálne nástroje na riešenie bytovej núdze sú primárne založené na zásluhovosti a „učení sa bývaniu“. Tu je potrebné ponúkať v komunikácii širokej verejnosti riešenia, ktoré sa osvedčili v zahraničí, sú založené na dôkazoch a majú signifikantne pozitívnejšie výsledky ako tradičné prístupy. Komunikácia situácie bezdomovectva prostredníctvom dát a riešení neposilňuje existujúce predsudky, ale naopak, ponúka nové prístupy s vysoko pozitívnymi výsledkami, čo potenciálne prinesie pozitívnejšie prijímanie riešenia a investovania do ukončovania bezdomovectva samotnou verejnosťou. Ako nástroj na komunikáciu sa tiež ponúka napr. potreba zdravia, ktoré je možné plnohodnotne dosahovať len naplnením sociálnych determinantov zdravia (kam patrí ekonomická stabilita, susedstvo a fyzické prostredie, vrátane bývania, vzdelanie, strava, komunitný a sociálny kontext a systém zdravotnej starostlivosti). Prevencia a ukončovanie bezdomovectva je tak nie len riešením kritickej situácie konkrétnych ľudí a umožnením dôstojného života, čiže naplnením ľudských práv, ale aj nástrojom na zabezpečenie verejného zdravia, spoločenskej zodpovednosti voči zraniteľným skupinám a ďalších spoločenských dobier.

Po privatizácii bytového fondu v 90-tych rokoch mestu zostalo relatívne málo bytov určených na sociálne bývanie. Dostupnosť nájomných a sociálnych bytov

je v EU cca 10%, na Slovensku len 1,6%. V nasledujúcej tabuľke je uvedený počet bytov vo vlastníctve mesta určených na nájomné a sociálne bývanie.

Ukazovateľ	Počet
Byty pre dôchodcov	678
Kompenzačné byty	484
Štartovacie byty	28
Bezbariérové byty	2
Iné sociálne byty	16
Spolu	1208

Zdroj: vlastné spracovanie

Celkový počet doručených žiadostí o pridelenie bytu je uvedených v nasledujúcej tabuľke

ukazovateľ	2018	2019	2020
Počet doručených žiadostí	459	604	417
Počet pridelených bytov celkom:	122	142	94
Z toho			
- Byty pre dôchodcov	84	72	57
	26	68	29
- Kompenzačné byty	0	2	8
	0	0	0
- Štartovacie byty	12	0	10
- Bezbariérové byty			
- iné			
Počet znova pridelených bytov	31	32	19

Zdroj: Vlastné spracovanie

Vážnym problémom je vysoký stav nedoplatkov v bytových jednotkách vo vlastníctve mesta.

Tabuľka: Stav nedoplatkov

Dátum	Suma v €
K 31.12.2018	9 462 609,70
K 31.12.2019	9 366 227,42
K 31.12.2020	9 294 316,09

Zdroj: BPMK

Je potrebné vziať do úvahy aj skutočnosť, že veľká časť kompenzačných bytov určených na sociálne nájomné bývanie pre ľudí v bytovej núdzi sa nachádza vo vylúčených a segregovaných lokalitách. To spôsobuje, že riešenie bytovej núdze poskytnutím týchto bytov môže naraziť na nezáujem domácností v bytovej núdzi prijať takúto ponuku, a to z dôvodu charakteristík lokalít, v ktorých sa nachádzajú. Pri rozširovaní bytového fondu dostupného bývania (a teda aj sociálneho nájomného bývania), je potrebné aplikovať princípy desegregácie a preferovať rozptýlené sociálne nájomné bývanie.

Komunitné centrá

V roku 2015 pôsobilo na území mesta 9 komunitných centier, z toho tri boli prevádzkované neverejnými poskytovateľmi. V dôsledku nedoriešeného a administratívne náročného financovania v súčasnej dobe už neposkytuje na území mesta Košice služby v komunitnom centre žiadny neverejný poskytovateľ. Ubúdanie počtu komunitných centier považujeme za negatívny trend, ktorý sa odráža na kvalite a efektivite sociálnej práce najmä v nelegálnych osídleniach.

Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad základných činností, vykonávaných v dvoch komunitných centrách na LIX a na Popradskej ulici v ostatných troch rokoch.

ukazovateľ	2018	2019	2020
Počet klientov KC	1790	1820	920
Počet vykonaných aktivít	630	640	421
Počet pohоворov	2311	2352	843
Počet šetrení v rodine	925	937	92
Počet vykonaných monitoringov v osadách	42	18	11
Počet vyjadrení pre orgány (súdy, polícia, ÚPSVaR	106	121	112

Zdroj: Vlastné spracovanie

Od roku 2020 realizuje mesto v spolupráci s Nadáciou DEDO projekt „Housing First“. V rámci tohto projektu sa rozvíja sociálne nájomné bývanie s odbornou podporou ako dlhodobé plnohodnotné riešenie pre rodiny a jednotlivcov v bytovej núdzi. Prístup „housing first“ umožňuje ukončiť bezdomovectvo a poskytuje bývanie s odbornou podporou. Skúsenosti zo zahraničia hovoria, že 80 až 95% klientov si takéto bývanie udrží. Klientami projektu sú aktuálne rodiny s deťmi v bytovej núdzi. Odbornú podporu poskytuje nadácia prostredníctvom svojej organizácie Všetci pre rodinu, n.o. a jej integrovaného

multidisciplinárneho tímu odborníkov, v ktorom sú zastúpené sociálne pracovníčky, zdravotníčka, právnička, a psychológ.

Od marca 2020 je v rámci projektu Housing First pre rodiny s deťmi v Košiciach zabývaných 10 rodín v mestských bytoch, a ďalších 7 rodín v bytoch vo vlastníctve alebo nájme nadácie DEDO. Nadácia DEDO má za cieľ rozšíriť tento program a do konca roka 2022 zabývať a sprevádzať ďalších 25 rodín, prevažne v bytoch od komerčných vlastníkov.

Pre vytvorenie mestského systému schopného zabezpečovať prevenciu a ukončovanie bezdomovectva je potrebné poznať nie len počty jednotlivcov a rodín v bytovej núdzi, ale aj ich charakteristiky a potreby. Práve preto bol v týždni od 24-30. mája 2021 realizovaný tzv. Registračný týždeň pre rodiny s deťmi v bytovej núdzi, ktorý sa zameral na počtom najväčšiu skupinu ľudí v bytovej núdzi. Do prieskumu bolo zapojených 310 rodín, ktoré tvorilo 1741 ľudí, z toho minimálne 784 detí. Väčšinou išlo o mladých rodičov, viac ako 71% to boli ľudia do 40 rokov. Základné zistenia z prieskumu sú nasledovné:

- Najväčší podiel rodín zapojených do regisitračného týždňa žije v prístreškoch v osade (45,6 %) a zariadeniach núdzového bývania vrátane útulkov (24 %)
- Z celkového počtu 59 samo živiteľiek žien žije 57,6 % v zariadeniach núdzového bývania vrátane útulkov a 32,2 % žije v prístrešku v osade alebo v záhradnej chatke
- Z celkového počtu zapojených rodín pracuje aspoň 1 člen v 14,6 % prípadov. Spomedzi všetkých respondentov/iek, ktorí žijú v zariadeniach núdzového bývania a útulkoch, pracuje tretina. Podiel pracujúcich respondentov/iek žijúcich v prístreškoch v osadách alebo v záhradných chatkách je 8,5 %.
- Respondentom/kám žijúcim v zariadeniach núdzového bývania a útulkoch na ich súčasnom bývaní najčastejšie prekáža obmedzovanie a nedostatok súkromia. V prípade prístreškov v osadách a záhradných chatiek ide najmä o chýbajúce inžinierske siete, celkovo nevyhovujúce podmienky pre život (najmä pre deti), ako aj zlá dostupnosť do mesta či školy.
- 70,6 % respondentov/iek nemá dlhy, 29,4 % má najmenej 1 dlh. Osoby, ktoré majú dlhy, najčastejšie dlžia na zdravotnom poistení, v dopravnom podniku a banke
- Spomedzi všetkých respondentov/iek má 23,6 % aspoň 1 exekúciu

Registračný týždeň má slúžiť ako prvý krok k systematickému ukončovaniu bezdomovectva na území mesta Košice. Na základe analýzy charakteristík a potrieb jednotlivých skupín ľudí bez domova je potrebné vyhodnotiť aktuálne

kapacity bývania a podpory v meste a navrhnutí opatrenia na ich prispôsobenie reálnym potrebám. Okrem krokov smerujúcich k zdostupňovaniu bývania pre zraniteľné skupiny, či vhodného nastaveniu kapacít a kvality služieb pre ľudí bez domova (vo všetkých formách – terénnej, ambulantnej a pobytovej), je nevyhnutné existujúce kapacity bývania a podpory integrovať s cieľom, aby bolo každej osobe, ktorá bude zachytená systémom služieb, možné v čo najkratšom čase zabezpečiť potrebné bývanie a podporu. S rastúcimi kapacitami bývania a podpory, poskytovanej s cieľom udržania bývania, bude možné postupne znižovať kapacity služieb krízovej intervencie, ktoré majú zo svojej podstaty slúžiť len na obmedzený čas krízovej situácie). Takýto integrovaný systém má mať za cieľ ukončovať bezdomovectvo ľudí. S doplnením nástrojov na prevenciu bezdomovectva tak samospráva dokáže nie len zastaviť nárast počtu a predĺžovanie obdobia bezdomovectva, ale aj bezdomovectvo účinne znižovať a predchádzať mu. Uvedenými aktivitami by sa tak Mesto Košice pridalо k naplneniu cieľov Európskej platformy na boj s bezdomovectvom.⁵

Košický samosprávny kraj sa tiež venuje sociálne vylúčeným komunitám na území Košického kraja založil v roku 2020 pre nich sociálny podnik. Sociálny podnik je registrovaný so štatútom integračný sociálny podnik. Základným poslaním je podporovať integráciu a rovnosť pre znevýhodnené a zraniteľné osoby a využívať podnikateľskú činnosť pre rozvoj vidieka a to prostredníctvom podpory rozvoja vidieka cez podnikateľskú činnosť realizovanú v 3 divíziách – stavba, dom a záhrada, upratovanie. V máji 2021 mal podnik 19 zamestnancov.

Košický samosprávny kraj je zapojený do iniciatívy Európskej komisie s názvom „Catching-up regions Initiative“, v preklade Iniciatíva dobiehajúcich regiónov. Hlavným cieľom iniciatívy je pomôcť regiónu s čerpaním EŠIF. V rámci iniciatívy sa v spolupráci s expertmi Svetovej banky realizuje aj komponent MRK, kde boli vybrané 3 obce s väčšinovým zastúpením MRK, v ktorých sa aktualizujú rozvojové plány obcí a pripravujú projekty, ktoré získajú finančnú pomoc EU.

4.4 Sociálnoprávna ochrana detí, sociálna kuratela a rodiny v hmotnej núdzi

Podľa údajov z UPSVaR sa počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi v meste Košice znižuje.

⁵ Viac pozri: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_3044

Ukazovateľ		2016		2017		2018		2019		2020	
		počet	suma								
Počet poberateľov DHN		5 641	4 557 330	4 526	3 860 661	3 554	3 156 121	3 073	2 884 922	3 066	3 030 351
Z toho	Počet neúplných rodín	905	2 541 433	716	2 164 607	570	589 421	493	512 223	454	536 774
	Počet úplných rodín	775	1 118 559	635	949 740	506	780 940	450	779 218	438	783 375
	Počet jednotlivcov	4 069	897 339	3 283	746 314	2 574	1 785 761	2 216	1 593 481	2 248	1 710 202

Zdroj: ÚPSVaR Košice

Počet rodičovských príspevkov je za posledných 5 rokov zhruba na tej istej úrovni, ale suma vyplatených príspevkov sa za toto obdobie zvýšila takmer na dvojnásobok.

Ukazovateľ		2016		2017		2018		2019		2020	
		počet	suma								
Počet poberateľov rodičovského príspevku		7 682	12 797 886	7 194	13 066 988	7 330	13 530 998	7 407	13 976 419	7 677	22 583 694
Z toho	Matka dieťaťa	7 403	12 399 463	6 932	12 654 157	7 038	13 129 963	7 123	13 553 031	7 310	21 805 814
	Otec dieťaťa	221	277 257	207	286 611	235	291 287	239	318 935	298	604 273
	Iná osoba ako rodič	117	121 166	115	126 220	103	109 747	78	104 452	81	173 607

Zdroj: ÚPSVaR Košice

Suma vyplatených peňažných príspevkov na kompenzáciu sa za posledných 5 rokov výrazne zvýšila ako ukazuje nasledujúca tabuľka.

Druh príspevku		2016		2017		2018		2019		2020	
		Počet	suma								
Príspevok na opatrovanie		1 881	2 411 976	1 887	2 819 352	1 984	3 887 982	2 209	6 320 269	2 395	8 103 753
Peňažný príspevok na osobnú asistenciu		1 086	3 906 318	1 104	4 041 191	1 146	4 860 256	1 196	6 431 738	1 271	7 235 783
Peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov (v úhme všetky druhy kompenzácie zvýšených výdavkov)		5 603	1 991 830	5 549	1 987 335	5 517	2 032 879	5 634	2 126 443	5 578	2 262 613

Zdroj: ÚPSVaR Košice

Úrad práce sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) vykonáva pre detí opatrenia sociálnej kurately, funkciu kolízneho opatrovníka, opatrenia na návrat a premiestnenie dieťaťa z cudziny, prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť, pomoc a poradenstvo náhradným rodinám, opatrenia sociálnej kurately.

Počet podnetov a oznamení o zanedbávaní starostlivosti o maloleté deti stúpol zo 17 prípadov v roku 2012 na 120 prípadov v roku 2020, v roku 2018 to bolo až 177 prípadov.

Rok	Podnety, oznamenia o zanedbávaní starostlivosti o maloleté deti									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Počet	17	86	57	32	100	95	177	150	120	

Zdroj: ÚPSVaR Košice

Počet prípadov výkonu funkcie kolízneho opatrovníka tiež stúpa, vid' nasledujúca tabuľka.

Úrad ustanovený za kolízneho opatrovníka (§ 31 ZoR)				
Okres	Rok			
	2017	2018	2019	2020
Košice I	1132	1057	1023	1013
Košice II	1456	1531	1587	1578
Košice III	461	508	574	580
Košice IV	848	943	986	1028
Košice - okolie	1337	1468	1739	1660
Spolu	5234	5507	5909	5859

Zdroj: ÚPSVaR Košice

Náhradná starostlivosť je dočasné opatrenie, ktoré nahradza starostlivosť rodičov o dieťa, deti sú v starostlivosti starých rodičov alebo iných príbuzných.

Pri pestúnskej starostlivosti sa o deti starajú pestúni, ktorí prechádzajú procesom prípravy a zhodnotenia spôsobilosti na náhradné rodičovstvo.

Poručníci, ktorí pochádzajú zo širšieho príbuzenstva dieťaťa sa starajú o siroty alebo deti bez zákonného zástupcu.

Počet detí v týchto prípadoch náhradnej starostlivosti ukazuje nasledujúca tabuľka.

1. Náhradná osobná starostlivosť - počet detí											
	KE I		KE II		KE III		KE IV		KE - okolie		Celkovo
	stav k 1.1	počet novozverených	stav k 1.1	počet novozverených							
2017	36	3	129	12	26	0	45	5	245	22	42
2018	31	0	124	18	25	0	41	4	233	22	44
2019	27	2	117	14	18	0	45	2	232	39	57
2020	25	1	107	9	19	1	36	4	220	16	31
2. Pestúnska starostlivosť - počet detí											
2017	14	2	16	8	5	0	20	1	39	3	14
2018	13	0	13	1	3	0	16	0	37	0	1
2019	15	1	11	6	3	0	13	0	27	3	10
2020	13	5	10	1	3	1	17	0	28	1	8
3. Poručníctvo - počet detí											
2017	1	0	10	4	0	0	4	0	40	12	16
2018	1	1	12	6	0	0	4	2	35	8	17
2019	1	0	12	4	1	0	5	0	40	11	15
2020	2	0	12	3	1	0	5	0	39	5	8

Zdroj: ÚPSVaR Košice

Pokiaľ nie je možné zabezpečiť náhradnú starostlivosť, o umiestnení dieťaťa rozhoduje súd. Deti sú umiestňované v štátnych Centrách pre deti a rodinu

(bývalé detské domovy) v Košiciach na Oravskej ulici (Košice-Sever), na Hurbanovej ulici (Košice-Sever), tiež u neštátnych poskytovateľov ako napr. Dorka na Hemerkovej ulici (sídlisko KVP), ďalej v krízových strediskách, resocializačných strediskách, reeducačných centrách a diagnostických centrách. Prehľad o rozhodnutiach súdu za roky 2017 - 2020 poskytuje nasledujúca tabuľka.

Výkony rozhodnutia súdu v zariadeniach na výkon rozhodnutia súdu												Celkový počet novoumiestnených detí
	Krizové strediska		Resocializačné strediská		Diagnostické centrá		Domovy sociálnych služieb		Centrá pre deti a rodiny		Redukačné centrá	
	stav k 1.1.	počet novoumiestnených detí	stav k 1.1.	počet novoumiestnených detí	stav k 1.1.	počet novoumiestnených detí	stav k 1.1.	počet novoumiestnených detí	stav k 1.1.	počet novoumiestnených detí	stav k 1.1.	
2017	Košice I	3	6	1	1	0	0	0	47	8	5	1
	Košice II	19	14	2	0	0	5	0	184	27	4	
	Košice III	0	0	0	0	1	0	0	9	3	1	0
	Košice IV	4	0	2	0	1	1	2	73	9	4	1
	Košice - okolie	26	8	0	0	0	1	0	171	30	21	13
	Spolu	52	28	5	1	1	7	0	484	69	58	19
2018	Košice I	4	4	1	1	0	0	0	43	3	2	2
	Košice II	18	7	0	1	0	3	0	180	32	22	9
	Košice III	0	2	0	0	1	0	0	11	1	1	0
	Košice IV	1	11	0	0	1	0	1	65	3	7	1
	Košice - okolie	18	10	0	0	0	6	0	178	19	31	4
	Spolu	41	34	1	2	1	10	0	477	58	63	16
2019	Košice I					1	0	0	39	2	5	0
	Košice II					0	0	1	195	45	31	13
	Košice III					1	0	0	17	6	0	0
	Košice IV					0	0	0	76	8	6	0
	Košice - okolie					0	0	1	189	36	20	5
	Spolu					2	0	2	516	97	62	18
2020	Košice I					1	0	0	29	2	3	1
	Košice II					0	0	0	234	48	22	1
	Košice III					0	0	0	10	1	2	2
	Košice IV					0	0	0	65	6	9	4
	Košice - okolie					0	1	0	211	43	22	8
	Spolu					1	1	0	549	100	58	16

Zdroj: ÚPSVaR Košice

Skúsenosti zamestnancov ÚPSVaR hovoria, že je potrebné väčšiu pozornosť preventívnym opatreniam, snažiť sa predchádzať krízovým situáciám v rodine, vytvoriť viac možností pre dočasné bývanie pre komplexné rodiny so zabezpečením odbornej starostlivosti počas dlhšieho obdobia, podporiť projekt Housing First.

Pretože stúpa počet prípadov ustanovenia kolízneho opatrovníka deťom, vo veľkej časti prípadov ide o rozvedené manželstvá, je dôležité vidieť ako sa mení sobášnosť a rozvodovosť. Podľa údajov z demografie zo ŠÚ SR počet sobášov klesá aj v meste Košice, aj v obciach MFO.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet sobášov									
obce	248	246	253	270	300	299	293	286	225
mesto	1153	1086	1175	1276	1240	1370	1345	1218	934
MFO	1401	1332	1428	1546	1540	1669	1638	1504	1159
Počet rozvodov									
obce	91	94	76	94	85	75	79	78	73
mesto	545	522	517	513	427	442	432	425	366
MFO	636	616	593	607	512	517	511	503	439
Podiel rozvodov voči sobášom									
obce	36,69%	38,21%	30,04%	34,81%	28,33%	25,08%	26,96%	27,27%	32,44%
mesto	47,27%	48,07%	44,00%	40,20%	34,44%	32,26%	32,12%	34,89%	39,19%
MFO	45,40%	46,25%	41,53%	39,26%	33,25%	30,98%	31,20%	33,44%	37,88%

4.5 Finančná analýza

Sociálne služby existujúce na území mesta Košice, ktoré sú riadne zapísané do registra poskytovateľov Košického samosprávneho kraja sú financované v súlade s § 71 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v platnom znení a to:

1. sociálne služby poskytované Mestom Košice a poverenými mestskými časťami
 - z rozpočtu Mesta Košice
 - z úhrad klientov za poskytované sociálne služby
 - príspievkom MPSVaR SR poskytnutým podľa § 71 ods. 6 zákona o sociálnych službách
 - z iných dotácií a projektov
2. sociálne služby poskytované rozpočtovými organizáciami Košického samosprávneho kraja
 - z rozpočtu Košického samosprávneho kraja
 - z úhrad klientov za poskytované sociálne služby
 - z iných dotácií a projektov
3. neverejní poskytovatelia sociálnych služieb
 - z vlastných zdrojov a príjmov
 - z úhrad klientov
 - príspievkom MPSVaR SR poskytnutým podľa § 78a a § 78b
 - príspievkom z rozpočtu Mesta Košice
 - z iných dotácií a projektov

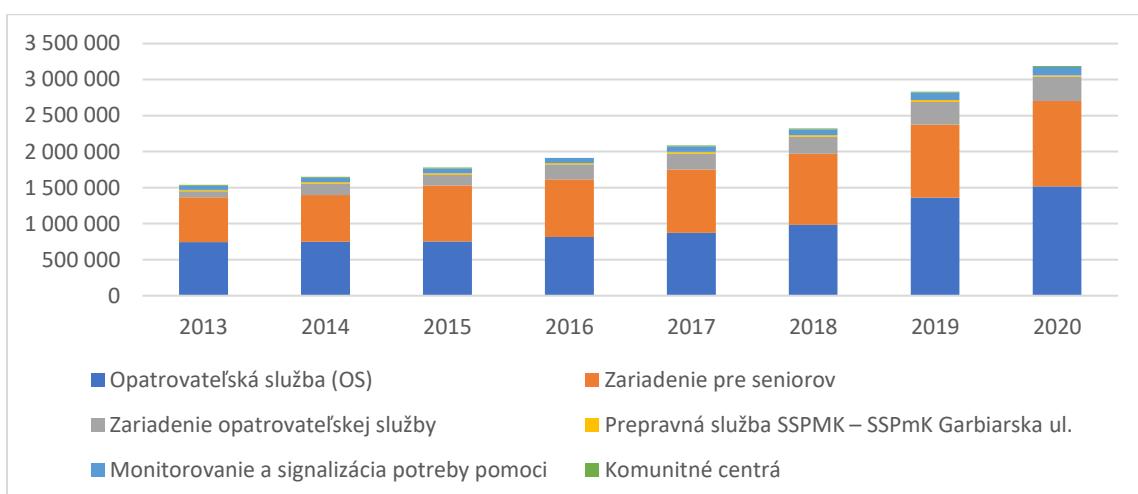
Tabuľka: Výdavky mesta Košice na zabezpečenie sociálnych služieb poskytovaných mestom a MČ

Druh sociálnej služby	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Opatrovateľská služba (OS)	746 000	747 500	753 500	815 500	873 313	984 403	1 361 000	1 516 575
Zariadenie pre seniorov	618 506	650 580	775 002	800 745	879 322	987 035	1 012 340	1 188 554
Zariadenie opatrovateľskej služby	86 519	153 676	150 386	208 161	223 617	236 448	317 360	335 223
Prepravná služba SSPMK – SSPmK Garbiarska ul.	17 984	21 608	19 627	18 494	19 022	20 754	24 440	20 330

Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	56 816	64 225	69 420	68 530	75 537	80 591	103 300	113 042
Komunitné centrá	11 486	13 285	11 962	12 409	17 035	13 805	16 000	13 864

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf: Výdavky mesta Košice na zabezpečenie sociálnych služieb poskytovaných mestom a MČ

Zdroj: Vlastné spracovanie

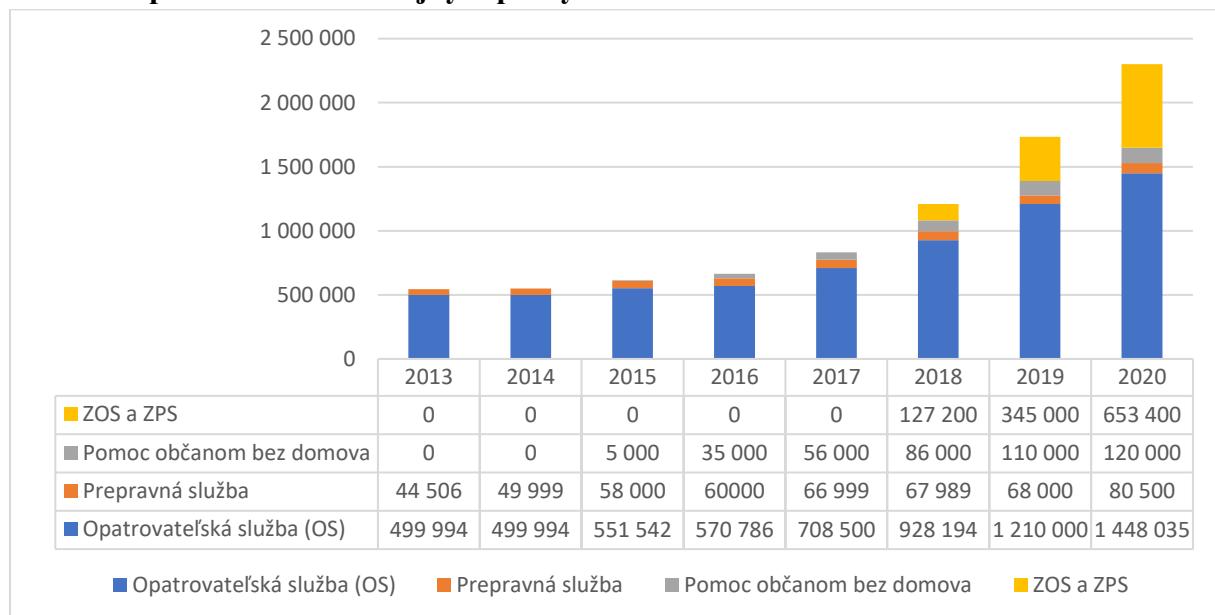
Z predchádzajúcej tabuľky a grafu vyplýva, že najväčší nárast výdavkov z rozpočtu mesta Košice bol na OS, a to v roku 2020 až o 74 % oproti roku 2017 (oproti roku 2013 je to nárast až o 103 %, t.j. o 771 tis. €).

Tabuľka: Príspevok mesta neverejným poskytovateľom

Druh sociálnej služby	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Opatrovateľská služba (OS)	499 994	499 994	551 542	570 786	708 500	928 194	1 210 000	1 448 035
Prepravná služba	44 506	49 999	58 000	60 000	66 999	67 989	68 000	80 500
Pomoc občanom bez domova	0	0	5 000	35 000	56 000	86 000	110 000	120 000
ZOS, ZPS, DS, KI, NpSS	0	0	0	0	0	127 200	345 000	653 400

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf: Príspevok mesta neverejným poskytovateľom

Zdroj: Vlastné spracovanie

Výrazné zvýšenie výdavkov mesta na podporu neverejných prevádzkovateľov sociálnych služieb je v dôsledku

- novely zákona o sociálnych službách, podľa ktorej od roku 2018 sú mestá a obce povinné prispievať aj neverejným prevádzkovateľom zariadení opatrovateľskej služby, zariadení pre seniorov, denných stacionárov, zariadení krízovej intervencie, nízko prahovej SS,
- nárastu potreby OS, ale aj
- nárastu počtu osôb bez domova.

Finančná podpora opatrovateľskej služby poskytovanej neverejnými poskytovateľmi sa v roku 2020 zvýšila až o 104 % oproti roku 2017 (oproti roku 2013 je to nárast až o 190 %, t.j. o 948 tis. €).

Tento zvyšujúci sa trend je dôsledkom:

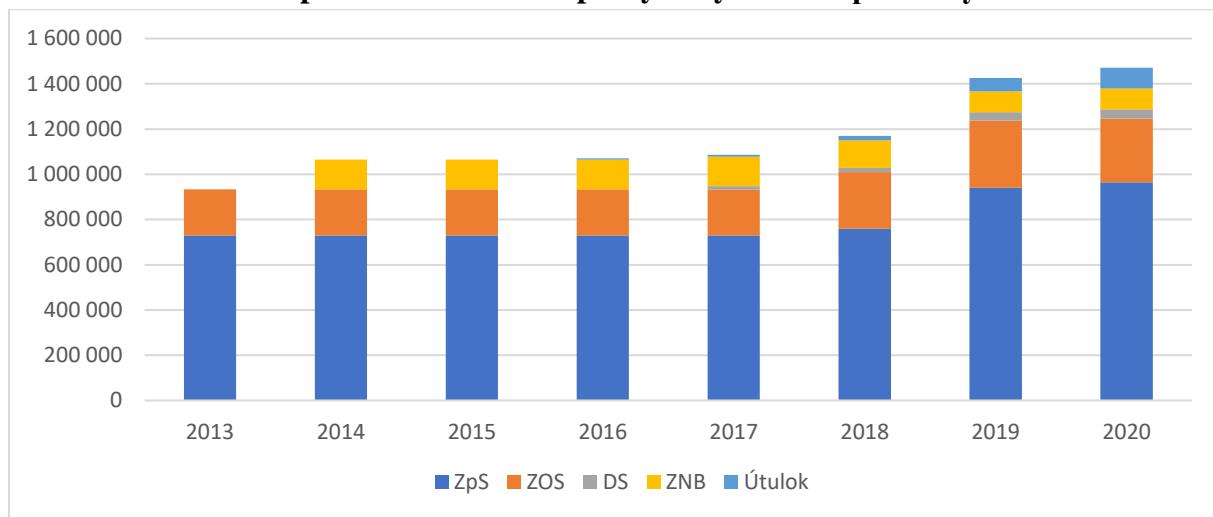
- demografického vývoja a starnúcej populácie v meste Košice (21 % seniorov na celkovom počte obyvateľov v roku 2019),
- ale aj pretrvávajúceho vyššieho záujmu o poskytovanie opatrovateľskej služby v domácom prostredí ako v pobytových zariadeniach.

Tabuľka: Príspevok MPSVaR SR poskytnutý mestu a príslušným MČ

Druh sociálnej služby	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zariadenie pre seniorov	729 600	729 600	729 600	729 600	729 211	759 249	940 032	964 392
Zariadenie opatrovateľskej služby	203 520	203 520	203 520	203 520	202 542	250 010	296 928	281 775
Denný stacionár	0	0	0	0	16 424	18 313	37 632	41 604
Zariadenie núdzového bývania	0	131 400	131 400	131 400	129 675	122 240	91 800	91 800
Útulok	0	0	0	5 760	8 640	19 484	59 400	91 800

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf: Príspevok MPSVaR SR poskytnutý mestu a príslušným MČ

Zdroj: Vlastné spracovanie

Vyššie uvedená tabuľka a graf poukazujú na skutočnosť, že finančné potreby na zabezpečenie existujúcich sociálnych služieb v meste každoročne narastajú. Mierny pokles príspevku pre zariadenia opatrovateľskej služby (ZOS) súvisel so znížením kapacity ZOS Mlynárska 1 o 3 miesta a z rekonštrukciou ZOS Južná tr. 23 na karanténne zariadenie (COVID – 19).

Aj napriek skutočnosti, že finančný príspevok MPSVaR SR sa v roku 2020 zvýšil (a aj v budúcich rokoch bude každoročne valorizovaný), je potrebné zdôrazniť, že valorizácia príspevku nezodpovedá nárastu nákladov na zabezpečenie prevádzky existujúcich sociálnych služieb (pokrýva len cca 40 % prevádzkových nákladov zariadenia) a to v dôsledku nárastu minimálnej mzdy, miezd zamestnancov, cien médií a iných prevádzkových nákladov, ale najmä v dôsledku noviel zákona o sociálnych službách, ktoré prenášajú

v značnej miere zodpovednosť za financovanie sociálnych služieb zabezpečovaných neverejnými poskytovateľmi na mestá a obce.

I keď Mestu Košice postupne narastajú náklady na zabezpečenie vlastných sociálnych služieb, poskytovaných mestom, resp. mestskými časťami, v hodnotenom období (2013 – 2020) mesto našlo vo vlastnom rozpočte finančné zdroje na zvýšenie príspevku aj pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb o sumu 1 757 tis. €, čo je 323 %-ný nárast (tabuľka).

Tabuľka: Príspevok mesta na stravovanie dôchodcov

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
54 517 €	61 727 €	49 912 €	53 272 €	51 116 €	64 063 €	150 000 €	165 680 €

Zdroj: Vlastné spracovanie

Príspevok mesta na stravovanie dôchodcov v roku 2020 zahŕňa:

- finančný príspevok na stravovanie dôchodcov v mestských častiach, pričom z dôvodu pandémie COVID-19 sa v priebehu roka hranica dôchodku pre priznanie finančného príspevku 1 €/ obed niekoľkokrát posúvala zo 415 € na 450 €,
- finančný príspevok na stravovanie dôchodcov v Zariadení pre seniorov, Garbiarska 4, Ke s finančným príspevkom 0,75 €/ obed pre hranicu dôchodku do 450 €,
- a finančný príspevok na stravovanie dôchodcov v MČ, donáška obedov, nákup a donáška potravín a liekov pre seniorov v čase vyhlásenia núdzového stavu v SR v súvislosti s pandémiou COVID - 19.

Týmto spôsobom mesto Košice zabezpečilo zníženie mobility najviac ohrozenej skupiny obyvateľov a dostupnosť kvalitnej stravy pre vyšší počet seniorov v meste Košice aj v čase pandémie. Aj keď tento príspevok je dobrovoľná a nenároková sociálna pomoc mesta Košice, v programovom rozpočte má mesto vždy na to vyčlenené dostatočné finančné zdroje.

Tabuľka: Príjmy Mesta Košice a poverených mestských častí z úhrad za poskytované sociálne služby

Druh sociálnej služby	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Opatrovateľská služba	152 432	164 372	168 165	171 683	180 720	183 157	186 400	247 945
Prepravná služba	2 198	2 146	2 117	1 546	1 517	1 203	1 500	2 153
Zariadenie pre seniorov	492 774	503 480	509 324	503 335	505 636	509 694	528 500	578 151

Zariadenie opatrovateľskej služby	219 396	219 241	218 313	228 321	225 087	223 699	222 600	175 351
Denný stacionár	0	0	0	0	1 435	5 877	6 200	4 466
Zariadenie núdzového bývania	0	18 142	20 003	21 150	22 847	18 858	16 500	17 137
Útulok	0	0	0	1 325	2 156	4 075	9 700	20 766
Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	1 959	1 488	1 610	1 440	852	756	900	402

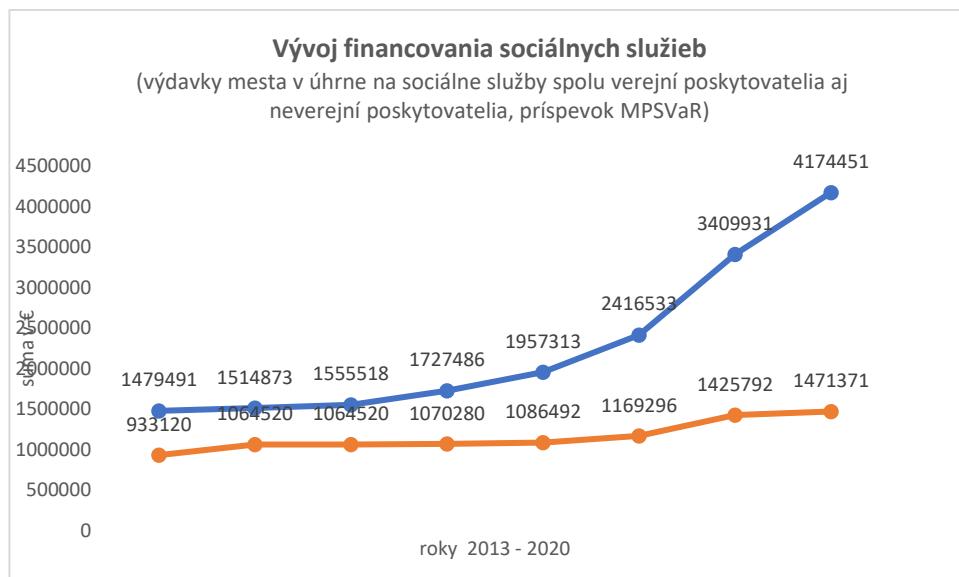
Zdroj: Vlastné spracovanie

Príjmy mesta Košice z úhrad od klientov za poskytované sociálne služby v roku 2020 sa zvýšili z dôvodu platnosti nového VZN č. 212 o poskytovaní sociálnych služieb v pôsobnosti územnej samospráva mesta Košice a určovaní úhrad za ich poskytovanie s účinnosťou od 1.1.2020. Uvedené príjmy z úhrad boli čiastočne znížené z dôvodu pandémie COVID-19 kedy boli sociálne služby zo strany klientov prerušené resp. úplne pozastavené, a to v terénnej OS ale aj v pobytových zariadeniach SS. V zariadeniach opatrovateľskej služby pokles príjmov z úhrad za poskytované sociálne služby súvisí so znížením kapacity ZOS Mlynárska 1 o 3 miesta a s rekonštrukciou ZOS Južná trieda 23 v priebehu 2. polroka 2020.

Tabuľka: Vývoj financovania sociálnych služieb a sociálnej pomoci (výdavky mesta v úhrne na sociálne služby a sociálnu pomoc spolu verejní poskytovatelia aj neverejní poskytovatelia, príspevok MPSVaR)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Výdavky mesta	1479491	1514873	1555518	1727486	1957313	2416533	3409931	4174451
Príspevok MPSVaR	933120	1064520	1064520	1070280	1086492	1169296	1425792	1471371

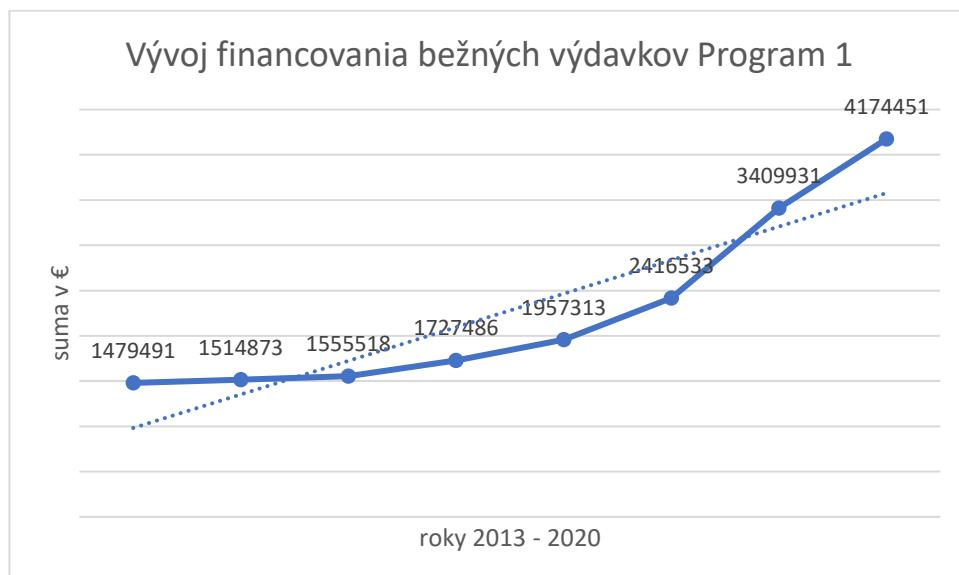
Zdroj: Vlastné spracovanie

Zdroj: Vlastné spracovanie

Vývoj financovania bežných výdavkov Program 1: všetky aktivity v oblasti sociálnych vecí a bývania - sociálne služby + príspevky pre deti opúšťajúce detské domovy + podpora terénnnej sociálnej práce + sociálne pohreby + bývanie ...)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Výdavky mesta	3247775	3618032	3635401	3694859	4306648	4915110	6004625	7290672

Vyššie uvedené tabuľky a grafy ukazujú na skutočnosť, že vývoj financovania celého spektra aktivít v oblasti sociálnych vecí má rastúcu tendenciu, pričom

podpora štátu na sociálne služby rastie pomalšie ako výdavky mesta. Kým od roku 2013 do roku 2020 výdavky mesta na sociálnu pomoc vzrástli o 2 695 000 € čo je viac ako 180 %, tak príspevok MPSVaR narástol iba o 538 251 € čo je menej ako 58 %.

Tento trend je ešte výraznejší ak porovnávame všetky bežné výdavky mesta – oblasť sociálnych vecí a bývania v úhrne.

V prípade zachovanie tohto trendu existuje reálne riziko, že

- rozvoj aktivít zameraných na pomoc a podporu bude v meste stagnovať, prípadne niektoré aktivity budú zanikať
- a súčasne malé obce nedokážu vytvoriť zdroje vôbec

4.6 Pandemická analýza

V diskusiách na pracovných stretnutiach TPS boli prezentované získané skúsenosti jednotlivých inštitúcií z priebehu pandémie COVID 19, ktoré boli v TPS diskutované. Na základe týchto diskusií sme identifikovali nasledovné dopady:

Pozitívne dopady pandémie:

1. Nástup tele medicíny
2. Vyšší dopyt na poskytované odborné poradenstvo
3. Zvýšenie úrovne hygienických štandardov
4. Zvýšenie dopytu po terénnych sociálnych službách najmä opatrotovateľskej služby
5. Vznikol dopyt nových klientov v post-covidovom stave po pobytových službách (ZpS)
6. Umožnenie práce z domu (Home office) pre odborných pracovníkov poskytujúcich poradenské služby
7. Zvýšená solidarita súkromného sektora prejavená pomocou pri materiálnom zabezpečení (IKEA – obliečky, nábytok, chladničky; ...)
8. Posilnená spolupráca subjektov verejného, súkromného mimovládneho sektora
9. Vysoká zaočkovanosť klientov v zariadeniach sociálnych služieb a odborných pracovníkov poskytujúcich sociálne služby (máj 2021)

Negatívne dopady pandémie:

1. Potreba zmeny vnútornej dispozície priestorov v pobytových zariadeniach tak, aby bola možnosť vytvoriť podmienky na bezpečnú karanténu
2. Zniženie dopytu po pobytových službách (vrátane ZOS (o 50%)) a po službách denného stacionára

3. Vyšší nápor na psychiku sociálnych pracovníkov, chýba psychologická podpora
4. Nárast úzkosti u mladých ľudí - > Zvýšený dopyt po službách o 1/3 (PSC)
5. Nedostatok sociálnych kontaktov -> izolácia (tichá epidémia), smútok, osamelosť, beznádej, úzkosti, depresie až suicidálne sklony; potreba sociálnej rehabilitácie
6. Post-COVID syndróm
7. Absencia pravidelných návštěv lekárov klientov v pobytových zariadeniach
8. Pozastavenie činnosti komunitných centier
9. Stúpol počet sociálnych pohrebov (takmer o 50%)
10. Nižší počet dohôd, uzatvorených s ÚPSVaR na aktivačnú činnosť (menšie obecné služby aj príspevok) a dobrovoľnícku službu
11. Potreba vybudovania karanténneho centra/-ier
12. Zvýšenie potreby financovania služieb a podpory z rozpočtu mesta
13. Ukázala sa nedostatočná pripravenosť krízového manažmentu CO
14. Distribúcia štátnych hmotných rezerv nie je optimálne nastavená (nie cez odbory sociálnych vecí, ale cez rezort hospodárstva)
15. Nesprávne používanie zdravotných pomôcok v niektorých zariadeniach pracovníkmi napomáhalo šíreniu vírusov (potreba školení – pr.: zdravotné minimum)
16. Nutné testovanie detí, vstupujúcich do kontaktu s ÚPSVaR Košice pri riešení krízových situácií rodín
17. Potreba vynímania/vyberania detí z pandémiou ohrozeného prostredia náhradnej rodinnej starostlivosti
18. Strata príjmov rodín v núdzi počas pandémie

4.7 Smart technologické riešenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Technologický pokrok súčasnosti prináša nové technologické riešenia aj v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Nové technologické riešenia, ktoré majú vyššiu „inteligenciu“ teda sú „smart“ (z angl. Smart - múdry, chytrý, inteligentný, bystrý, pohotový) sú súčasťou nového prístupu ku spravovaniu územia a k poskytovaniu služieb, v prípade mestského územia, resp. územia mestskej funkčnej oblasti hovoríme o koncepte „Smart city“. Smart riešením nazývame každé inovatívne riešenie, či už ide o nové procesy, postupy, alebo technologické riešenia, využívajúce najnovšie inovatívne poznatky vývoja, ktoré zlepšujú kvalitu života obyvateľov v území, zvyšujú atraktívnosť územia alebo napĺňajú potreby podnikateľov. Smart v tomto kontexte znamená tiež správať sa rozumne a pritom efektívne a udržateľne využívať svoje zdroje.

Technologické smart riešenia v oblasti poskytovania pobytových sociálnych služieb môžeme deliť podľa nasledujúcich oblastí:

- A. Ochrana pred neoprávneným vstupom do areálu zariadenia
- B. Bezpečnosť pohybu v areáli zariadenia
- C. Bezpečnosť pobytu v interiéri zariadenia
- D. Oboznámenie sa so zdravotným stavom klienta a evidencia
- E. Monitoring zdravotného stavu a prevencia
- F. Zlepšenie komunikácie klientov a personálu
- G. Zvýšenie vzdelenostnej úrovne klientov a personálu
- H. Zvýšenie efektivity terapií, zlepšenie fyzického a psychického stavu a zvýšenie kognitívnych schopností
- I. Zvýšenie efektivity obslužných procesov
- J. Zvýšenie energetickej efektívnosti budov a vybavenia

Iné členenie smart riešení je podľa procesov – hlavné, podporné a manažérské procesy identifikované v zariadeniach.

Príklady možných smart technologických riešení v pobytových zariadeniach poskytujúcich sociálne služby:

Názov riešenia	Jednotková cena v € od
A Ochrana pred neoprávneným vstupom do areálu	
Automatická vstupná brána pre vozidlá - WiFi ovládanie pomocou aplikácie	300
Video vrátnik pre vstupné dvere - WiFi ovládanie pomocou aplikácie	300
B Bezpečnosť pohybu v areáli	
WiFi exteriérová kamera	50
Pohybové senzory k svietidlám	8
Samolepiace protišmykové chodníky	200
Samolepiace protišmykové profily na schody	10
Dezinfekčné brány pr: https://ochrana-covid19.sk/produkt/dezinfekcna-mobilna-brana-s-meranim-teploty-gatem1-gatem2face/	3 800
C Bezpečnosť pobytu v interiéri	
Senzory kvality vzduchu	50
Senzory intenzity svetla	40
Senzory dverí a okien	40
Senzory pohybu - Monitoring pohybu osoby v monitorovanom priestore	20
Inteligentná podlaha	-
D Oboznámenie sa so zdravotným stavom pacienta a evidencia	
Dôsledná vstupná lekárska prehliadka	30
DNA analýza pr. https://www.dnaera.sk/produkt/dna-health-test/	170

E Monitoring zdravotného stavu a prevencia	
Inteligentný tlakomer s integrovaným EKG	120
Smart senzor spánku	150
Inteligentný holter	500
Inteligentné hodinky a náramky	50
Inteligentný systém dávkovania liekov	2 000
F Zlepšenie komunikácie klientov a personálu	
Taktílné telefóny pr. https://www.kisaphone.com.au/index.aspx	80
Tablety s aplikáciou pre seniorov	200
Smartfóny pre nevidiacich a slabozrakých	150
Multifunkčné systémy na komunikáciu klientov s personálom	10 000
G Zvýšenie vzdelanostnej úrovne klientov a personálu	
Školenie digitálnych zručností pre klientov a zamestnancov	500
H Zvýšenie efektivity terapií, zlepšenie fyzického a psychického stavu a zvýšenie kognitívnych schopností	
Antigravitačný trenažér	5 000
Rehabilitačná rukavica	-
Podvodný rehabilitačný chodník	-
Pulzná magnetoterapia	120
Exoskelety pr. https://innophys.jp/en/product/	-
Interaktívne podlahy a tabule	1 500
Robotické terapeutické zvieratá pr. https://joyforall.com/products/companion-cats	150
Roboky / coboty pr. https://www.robotlab.com/store/pepper-robot-online-training	1 000
I Zvýšenie efektivity obslužných procesov	
Smart polohovacie posteľe pr. https://www.artspect.cz/sk/zdravotnictvi/zdravotnicke-lozka-linet/eleganza-5	6 000
Automatické polohovacie plachty	1 000
Stolička na zdvíhanie padnutých osôb	100
Komplexné robotické čistiace stroje	-
Sterilizácia predmetov - germicídne lampy	70
Dezinfeckia vzduchu - germicídne žiariče / čističky vzduchu	330
Robotická dezinfekcia pr. https://ochrana-covid19.sk/produkt/roboticky-dezinfekcni-system-d-robot-p800/	12 000
Antibakteriálne návleky na kľučky dverí	8
J Zvýšenie energetickej efektívnosti budov a vybavenia	
Budovanie zelených striech	-
Exteriérové žalúzie	-
Slnečné kolektory	-
Foto-voltaické panely	-
Zachytávanie dažďovej vody	-
Automatické meranie a monitoring toku energií	-

Pri nasadzovaní technologických smart riešení je dôležitý správny výber komunikačnej platformy. Na výber sú buď kommerčne dostupné platformy, ako napr. Fibaro, alebo vývojové platformy, ako napríklad Arduino, alebo hotové riešenia, ako napríklad systém od spoločnosti Domotron. Zo širokého množstva dostupných platformov sa v zariadeniach sociálnych služieb môže použiť platforma Fibaro, ktorá je do značnej miery rozšírená, spolupracuje a komunikuje s mnohými ďalšími platformami, je relatívne cenovo dostupná a pomerne ľahko implementovateľná.

Najdôležitejším krokom pri budovaní inteligencie v zariadeniach sociálnych služieb je naprogramovanie rôznych scenárov tak, aby jednotlivé senzory a ovládače neboli len pasívnymi zariadeniami, ale naopak, aby medzi sebou komunikovali a aby na základe výstupov z jednotlivých senzorov prebiehali konkrétné akcie zabezpečované ovládačmi. Tu už do hry vstupuje čoraz viac aj umelá inteligencia. Naprogramovanie jednoduchších scenárov je možné zvládnuť aj svojpomocne. Pri zložitejších algoritnoch sa však už odporúča zveriť túto úlohu odborníkom.

Veľmi rýchle sa vyvíjajú aj Smart riešenia pre podporu opatrovateľskej služby a pre zotrvanie seniorov v domácom prostredí, napr: integrované riešenia:

- Systém MONSE – monitoring domácnosti, monitoring pohybu, privolanie pomoci
- Systém Nudzovetladidlo.sk – monitoring domácnosti, monitoring pohybu, privolanie pomoci
- Systém Oscar senior - <https://www.oscarsenior.com/how-it-works>
- Systém Birdie - <https://birdie.care/>

4.8 Identifikované zistenia a výzvy

Počas práce TPS boli identifikované nasledovné zistenia a existujúce problémy/výzvy, ktoré je potrebné v rozvoji programe MFO riešiť. Sú nasledovné:

Infraštruktúra

- Potreba rekonštrukcie existujúcich objektov, v ktorých sa poskytujú pobytové služby (Nízka bezbariérovosť niektorých objektov PSC, Absencia priestorov vyššieho štandardu, Nevhodnosť objektov využívaných na pobytové služby krízovej intervencie)

Opatrovateľská služba

- Zvyšujúci sa dopyt po opatrovateľskej službe v dôsledku starnutia obyvateľstva
- Opatrovateľská služba je u verejných poskytovateľov poskytovaná len 4 mestskými časťami

- Málo rozvinutá sieť opatrovateľskej služby v obciach okresu Košice – okolie, ktoré sú súčasťou MFO
- Opatrovateľská služba je vnímaná, ako služba určená len pre seniorov, ale OS môže byť poskytovaná aj pacientom po úraze, po dlhodobej chorobe, onkologickým pacientom ap.
- Nepostačujúce vzdelanie tých opatrovatelia, ktoré absolvujú len kurz

Financovanie sociálnych služieb

- Stúpa potreba financovania sociálnych služieb (mesto – nárast o cca 1 mil. € (1,91 mil. € v 2018, 2,96 mil. v 2020, MPSVaR SR 1,18 mil. € v 2018, 1,47 mil. € v 2020)
- Systém financovania opatrovateľskej služby nie je optimálny

Bezdomovectvo a s tým spojené sociálne bývanie, (odhad min. 2500 ľudí bez domova v meste)

- Nízka rozvinutosť sociálneho bývania, nepostačujúci počet sociálnych bytov, umiestnenie bytov vo vylúčených a segregovaných lokalitách, nedostatočná kvalita bytov, nedostatok podporných služieb s cieľom udržania bývania, absencia bývania s podporou
- Nedostatok bytov na sociálne bývanie (Kapacita sociálneho bývania v meste je cca 1200 bytov)
- Vysoké nedoplatky v sociálnych bytov (k 31.12.2020 – cca 9,3 mil. €)
- Absencia pobytových služieb krízovej intervencie v lokalitách s MRK
- Nevhodnosť (a hrozba zatvorenia) objektov využívaných na pobytové služby krízovej intervencie
- 12 nelegálnych osídlení na území mesta a ďalšie segregované osídlenia v okolitých obciach

Pobytové služby

- Zníženie dopytu (dočasné?) po niektorých pobytových službách (ZpS, ŠZ, ZOS, DSS, nie službách pre osoby s duševným postihnutím, alebo službách pre klientov s ťažkými zdravotnými stavmi)

Iné

- Nedostatok psychiatrov pre deti (B.Horváthová)
- Nedostatok zdravotníckych služieb v zariadeniach sociálnych služieb
- Zníženie počtu komunitných centier (2005 – 9 KC, 2020 – 3 KC)
- Dočasný pokles žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu (možná korelácia s poklesom dopytu po pobytových službách)

4.9 SWOT analýza

Silné stránky (Strengths)	Príležitosti (Opportunities)
---------------------------	------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Dlhoročné skúsenosti odborných pracovníkov s poskytovaním sociálnych služieb - Vybudovaná sieť spolupracujúcich inštitúcií a odborníkov, multidisciplinárny tím - Viaczdrojové financovanie sociálnych služieb - Vysoká odbornosť pracovníkov poskytujúcich sociálne služby - Prebieha realizácia pilotného projektu „Housing first“ v meste Košice - Rozbeh nového sociálneho podniku KSK 	<ul style="list-style-type: none"> - Budovanie kapacít, rozvoj ľudských zdrojov - Vybudovanie odborného a školiaceho pracoviska pre školy v PSC - Vybudovanie mestskej kliniky sociálnych a zdravotných služieb - Rozvoj dobrovoľníctva pri poskytovaní sociálnych služieb - Podpora samostatného bývania pre ľudí bez domova – rozvoj konceptu „Housing first“ zameraného na ukončovanie bezdomovectva - budovanie terénnych služieb pre ľudí bez domova - Rozvoj komunitných služieb - Transformácia Centier sociálnych služieb na Centrá sociálnych a zdravotných služieb - Budovanie centier pre rodinu - Vybudovanie ZOS resp. ZpS s kapacitou do 40 miest (? Bývalá budova MŠ na Gerlachovskej ul.) - Budovanie kapacít opatrovateľiek so zdravotníckym vzdelaním - Prehlbovanie spolupráce s neziskovým sektorm, cirkvami, dobrovoľníkmi - Zriadenie opatrovateľskej služby aj v ďalších mestských častiach - Používanie smart technologických riešení, zabezpečenie softwarových riešení (napr. dispečing opatrovateľskej služby) - Poskytovanie poradenských služieb mestskými časťami ku sociálnemu bývaniu - Rozvoj prestupného bývania - Integrácia zdravotných a sociálnych služieb, rozvoj multidisciplinárnych prístupov
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Komunikácia s verejnosťou s cieľom zvyšovania solidarity so zraniteľnými skupinami a znižovanie dopadu predsudkov voči zraniteľným skupinám
--	---

Slabé strány (Weaknesses)	Ohrozenia (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> - Slabá prezentácia činnosti zariadení sociálnych služieb v médiách - Nedobudovaný bezbariérový prístup do niektorých priestorov zariadení sociálnych služieb - Nepostačujúce právne služby pre klientov sociálnych služieb - Nedostatok nízko prahových centier v MFO - Nepostačujúce vzdelanie opatrovateľiek, ktoré prešli len kurzom - Nízke spoločenské uznanie sociálnych pracovníkov, nízka atraktivita služby - Vysoká administratívna náročnosť práce v sociálnej oblasti - Nízka efektivita prevádzky ZOS kvôli nízkej kapacite - Nízky počet bytov, určených na sociálne nájomné bývanie - Nevhodnosť objektov na sociálne služby krízovej intervencie - Nedostatočné terénnne služby pre ľudí bez domova 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok finančných zdrojov - Odliv kvalifikovaných odborníkov s praxou z dôvodu nízkeho finančného ohodnotenia a z toho vyplývajúci ich nedostatok - Vysoký vekový priemer opatrovateľiek - Syndróm vyhorenia u dlhšie zamestnaných sociálnych pracovníkov - Post-COVID syndróm - Zvýšený počet klientov s nízkymi príjmami a bez rodinných väzieb - Nedostatočný záujem mladých ľudí o prácu v oblasti sociálnych služieb - Zvyšujúci sa podiel prípadov nutnosti ustanovenia kolízneho opatrovníka dieťaťa - Potreba vynímania/vyberania detí z pandémiou ohrozeného prostredia náhradnej rodinnej starostlivosti - Strata príjmov rodín v núdzi počas pandémie - Zvyšujúca sa nedostupnosť bývania, najmä pre zraniteľné skupiny

5 Prílohy

5.1 Zoznam poskytovateľov sociálnych služieb na území MFO Košice

Tabuľka – Zoznam poskytovateľov sociálnych služieb v meste Košice

Názov zariadenia	Cieľová skupina	Druh služby	Zriaďovateľ	Kapacita	Forma	Okres	Ulica	Telefónne číslo	E-mail
ZARIADENIE PRE SENIOROV									
Stredisko sociálnej pomoci	seniori	ZpS	mesto	188	PR	Košice I	Garbiarska 4 040 01 Košice	055/79 66 557	socialny.usek@sspmk.sk
Vision plus, n. o.	seniori zdravotne postihnuté osoby	ZpS	MVO	9	PR	Košice I	Čluková 26 040 01 Košice	055/63 30 230	info@visionplusno.sk
Jeseň - Košice n. o.	seniori	ZpS	MVO	40	PR	Košice I	Alvinczyho 2B 040 01 Košice	0910 920 820	jesen.kosice@gmail.com
Bethesda Senior n. o.	seniori	ZpS	MVO	36	PR	Košice II	Macáková 1 040 11 Košice Lorinčík	0915 975 142	bethesdakosice@gmail.com
Familia n. o.	seniori	ZpS	MVO	14	PR	Košice II	Maloidanská 9 040 15 Košice - Šaca	055/62 36 114	info@dsfamilia.sk
ARCUS	seniori zdravotne postihnuté osoby	ZpS	ÚKSK	80	PR	Košice IV	Skladná 4 040 01 Košice	055/72 92 351 055/72 92 498	sekretariat@arcuskosice.sk

VIA LUX	seniori zdravotne postihnuté osoby	ZpS	ÚKSK	110	PR	Košice IV	Andračíkova 2 040 17 Košice- Barca	055/68 55 421	vialux@domov-barca.sk
Arcidiecézna charita - Dom pokojnej staroby A.F. Colbrieho	seniori	ZpS	MVO	56	PR	Košice IV	Južná trieda 2 040 01 Košice	0910 842 638 055/62 52 000	dsp.kosice@charita-ke.sk
LUX, n. o.	seniori zdravotne postihnuté osoby	ZpS	MVO	40	PR	Košice IV	Opatovská cesta 97 040 01 Košice	055/67 85 482 0918 446 577	socialne1@lux-no.sk
ŠPECIALIZOVANÉ ZARIADENIE									
Cesta nádeje	zdravotne postihnuté osoby	ŠZ	MVO	10	A	Košice I	Urbánkova 1 040 01 Košice	0902 288 770	diakonia@ecavke.sk
DOMKO - Domov sociálnych služieb	zdravotne postihnuté osoby	ŠZ	ÚKSK	8	A	Košice I	Park mládeže 3 040 01 Košice	055/60 01 911 0911 929 050	dsskepm@gmail.com
VIA LUX	seniori zdravotne postihnuté osoby	ŠZ	ÚKSK	40	PR	Košice IV	Andračíkova 2 040 17 Košice- Barca	055/68 55 421	vialux@domov-barca.sk
ARCUS	seniori	ŠZ ŠZ	ÚKSK	140 10	PR A	Košice IV	Skladná 4 040 01 Košice	055/72 92 351 055/72 92 498	sekretariat@arcuskosice.sk

	zdravotne postihnuté osoby								
Arcidiecézna charita - Dom pokojnej staroby A.F. Colbrieho	seniori zdravotne postihnuté osoby	ŠZ	MVO	15	PR	Košice IV	Južná trieda 2 040 01 Košice	0910 842 638 055/62 52 000	dsp.kosice@charita-ke.sk
LUX, n. o.	seniori zdravotne postihnuté osoby	ŠZ	MVO	38	PR	Košice IV	Opatovská cesta 97 040 01 Košice	055/67 85 482 0918 446 577	socialne1@lux-no.sk
Zariadenie opatrovateľskej služby Jesienka n. o.	seniori zdravotne postihnuté osoby	ŠZ	MVO	9	PR	Košice IV	Turgenevova 9 040 01 Košice	055/ 678 4204	jesienka@gmail.com
ZARIADENIE OPATROVATEĽSKEJ SLUŽBY									
Vysokošpecializovaný odborný ústav geriatrický sv. Lukáša v Košiciach n. o.	seniori	ZOS	MVO	42	PR	Košice I	Strojárenska 13 040 01 Košice	055/68 24 619 0905 577 603	toroni@gckosice.sk
Mesto Košice MČ Sever	seniori	ZOS	MČ	15	PR	Košice I	Ťahanovské riadky 91 040 01 Košice	055/63 33 485	slavka.galova@kosiceseve.r.sk

Mesto Košice MČ Západ	seniori	ZOS	MČ	10	PR	Košice II	Laborecká 1 040 11 Košice	055/78 83 272	karafova@kosicezapad.sk
Stredisko sociálnej pomoci	seniori	ZOS	mesto	12	PR	Košice IV	Južná trieda 23 040 01 Košice	055/62 23 039, 0915 797 143	zos@sspmk.sk
Mesto Košice MČ Juh	seniori	ZOS	MČ	13	PR	Košice IV	Mlynárska 1 040 01 Košice	055/72 08 022	emil.kurcak@kosicejuh.sk
Arcidiecézna charita - Dom pokojnej staroby A. F. Colbrieho	seniori	ZOS	MVO	16	PR	Košice IV	Južná trieda 2 040 01 Košice	055/62 52 000 0910 842 638	dps.kosice@charita-ke.sk
Zariadenie opatrovateľskej služby Jesienka n. o.	seniori zdravotne postihnuté osoby	ZOS	MVO	6	PR	Košice IV	Turgenevova 9 040 01 Košice	055/67 84 204	jesienka@gmail.com
DOMOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB									
DOMKO - Domov sociálnych služieb	zdravotne postihnuté osoby	DSS DSS	ÚKSK	60 10	A T	Košice I	Park mládeže 3 040 01 Košice	055/60 01 911 0911929050	dsskepm@gmail.com
Slovenský červený kríž - Územný spolok Košice - mesto	zdravotne postihnuté osoby	DSS	MVO	25	A	Košice I	Komenského 19 040 01 Košice	0948 552 956	dss.ke@redcross.sk

Detský klub zdravotne postihnutých detí a mládeže	zdravotne postihnuté osoby	DSS	MVO	25	A	Košice I	Ťahanovské riadky 23 040 01 Košice	055/79 80 001	office@detskyklub.sk
Art Est – polyestetické vzdelávanie znevýhodnenej mládeže	zdravotne postihnuté osoby	DSS	MVO	9	A	Košice II	Zuzkin park 4 040 11 Košice	0907 957 198	artest@centrum.sk
LUX, n. o.	zdravotne postihnuté osoby	DSS	MVO	80 12 30	PR T A	Košice IV	Opatovská cesta 97 040 01 Košice	055/67 85 482	socialne1@lux-no.sk
Arcidiecézna charita - dom pokojnej staroby A.F. Colbrieho	zdravotne postihnuté osoby	DSS	MVO	15	PR	Košice IV	Južná trieda 2 040 01 Košice	055/62 52 000	dps.kosice@charita-ke.sk
OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA									
Mesto Košice MČ Sever	seniori	OS	MČ		Te	Košice I	Festivalové námestie 2 040 01 Košice	055/63 32 262 0905 741 795	slavka.gallova@kosicesever.sk
Mesto Košice MČ Západ	seniori	OS	MČ		Te	Košice II	Trieda SNP 39 040 11 Košice	055/78 83 271-2	karafova@kosicezapatad.sk
Mesto Košice MČ Dargovských hrdinov	seniori	OS	MČ		Te	Košice III	Dvorkinova 7 040 22 Košice	055/30 09 010 055/30 09 011	hermanova@kosice-dh.sk

Mesto Košice MČ Juh	seniori	OS	MČ		Te	Košice IV	Smetanova 4 040 01 Košice	055/72 08 021	emil.kurcak@kosicejuh.sk
Cesta nádeje	seniori zdravotne postihnuté osoby	OS	MVO		Te	Košice - mesto	Zvonárska 23	055/62 51 521 0910 950 930	diakonia@ecavke.sk
Arcidiecézna charita	seniori zdravotne postihnuté osoby	OS	MVO		Te	Košice - mesto	Poštová 15 040 01 Košice	0910 842 458	chsr.kosice@charita-ke.sk
HOMO HOMINI n. o.	seniori zdravotne postihnuté osoby	OS	MVO		Te	Košice - mesto	Kpt. Nálepku 19 040 01 Košice	055/62 25 062 0914 143 640	beneficium@homohomini.sk
Seniorka n. o.	seniori zdravotne postihnuté osoby	OS	MVO		Te	Košice - mesto	Hviezdoslavova 7 040 01 Košice	0911 993 818	kosice@seniorka.sk
Empatia plus n. o.	seniori zdravotne postihnuté osoby	OS	MVO		Te	Košice - mesto	Murgašova 3 040 01 Košice	0944 119 381	info@empatiaplus.sk empatiaplus@gmail.com
GEJZÍR n. o.	zdravotne postihnuté osoby	OS	MVO		Te	Košice - mesto	Krivá 1043/18 040 01 Košice		alena.gadusova@Lwork.sk

Slovenský červený kríž - Územný spolok Košice - mesto	zdravotne postihnuté osoby	OS	MVO		Te	Košice - mesto	Komenského 19 040 01 Košice	0903 782 836	poradna.ke@redcross.sk
PREPRAVNÁ SLUŽBA									
Stredisko sociálnej pomoci	zdravotne postihnuté osoby	PS	mesto		Te	Košice I	Garbiarska 4 040 01 Košice	055/79 66 522	s-fon@sspmk.sk
HOMO HOMINI, n. o.	zdravotne postihnuté osoby	PS	MVO		Te	Košice I	Kpt. Nálepku 19 040 01 Košice	055/62 25 062 0914 143 640	beneficium@homohomini.sk
Slovenský zväz telesne postihnutých	zdravotne postihnuté osoby	PS	MVO		Te	Košice II	Ludmanská 3 040 01 Košice	055/64 38 399 0917 793 730	sztpkc@stonline.sk
SVETIELKO POMOCI n. o.	zdravotne postihnuté osoby	PS	MVO		Te	Košice II	Pražská 541/8 040 11 Košice	0903 821 676	svetielkopomoci@netkosice.sk
LaVieNa n. o.	zdravotne postihnuté osoby	PS	MVO		Te	Košice III	Jaltská 7 040 22 Košice	0905 321 056	ms3112@gmail.com
Košická organizácia vozičkárov Nezávislý život	zdravotne postihnuté osoby	PS	MVO		Te	Košice IV	Talinská 1 040 12 Košice	055/ 674 9429	kovnzbaranicova@centru.m.sk
Arcidiecézna charita - Dom pokojnej staroby A. F.	seniori zdravotne postihnuté osoby	PS	MVO		Te	Košice IV	Južná trieda 2 040 01 Košice	0910 842 970 0910 852 484	prepravna.sluzba@charita-ke.sk

Colbrieho									
DENNÝ STACIONÁR									
Psychosociálne centrum, mestská príspevková organizácia	zdravotne postihnuté osoby	DS	mesto	12	A	Košice I	Löflerova 2 040 01 Košice	055/38 13 667 0918 538 735	dennystacionar@pscentrum.sk
Sv. Helena n. o.	seniori zdravotne postihnuté osoby	DS	MVO	20 25	A	Košice I Košice III	Komenského 37A 040 01 Košice Exnárova 10 040 22 Košice	0940 395 005 0949 835 886	svhelenake@gmail.com info@svatahelena.sk
Arcidiecézna charita Košice – denný stacionár	seniori zdravotne postihnuté osoby	DS	MVO	25	A	Košice IV	Južná trieda 2 040 01 Košice	0911 273 877	stacionar.kosice@charitake.sk
Klub Forresta Gumpa, n. o.	zdravotne postihnuté osoby	DS	MVO	16	A	Košice IV	Užhorodská 8 040 11 Košice	055/46 47 305 0903 269 043	luciatazikova@centrum.sk
REHABILITAČNÉ STREDISKO									

Facilitas n. o.	zdravotne postihnuté osoby	RS	MVO	10	A	Košice IV	Spišské námestie 4 040 12 Košice	055/67 41 240 0907 933 214	facilitas@post.sk
Združenie príbuzných a piateľov Radost'	zdravotne postihnuté osoby	RS	MVO	18	A	Košice IV	Bauerova 1 040 23 Košice	0905 588 014	zpp.radost@gmail.com
ÚTULOK, NOCĽAHÁREŇ									
Psychosociálne centrum, mestská príspevková organizácia	krízová intervencia	U	mesto	51	PR	Košice I	Adlerova 4 040 22 Košice	055/69 86 249 0944 554 522	znb@pscencentrum.sk
Arcidiecézna charita - Útulok	krízová intervencia	U N	MVO	32 50	PR	Košice I	Bosákova 1 040 01 Košice	0911 279 583 0911 110 835	chd.kosice@charita-ke.sk
Gréckokatolícka eparchiálna charita Košice	rodiny s deťmi	U	MVO	20	PR	Košice I	Slovenskej jednoty 25 040 01 Košice	0911 711 359	domsvlazarakosice@gmail.com
DORKA, n. o.	krízová intervencia	U	MVO	70	PR	Košice II	Hemerkova 28 040 23 Košice	0948 601 022	riaditelka@centrumdorka.sk
Arcidiecézna charita - Útulok Emauzy	krízová intervencia	N	MVO	26	PR	Košice II	Fialková 3 040 01 Košice	0911 279 583 0911 110 835	utulok.kosice@charita-ke.sk
Arcidiecézna charita Útulok	krízová intervencia	U N	MVO	95 20	PR	Košice III	Poľná 1 040 01 Košice	0904 738 552 055/67 14 594	kc.kosice@charita-ke.sk

Oáza - nádej pre nový život, n. o.	krízová intervencia	U N	MVO	102 79	PR	Košice IV	Záhrada Bernátovce 779 040 17 Košice-Barca	0948 443 481	oaza.bernatovce@gmail.com
---------------------------------------	---------------------	--------	-----	-----------	----	-----------	--	--------------	--

ZARIADENIE PODPOROVANÉHO BÝVANIA

LUX, n. o.	zdravotne postihnuté osoby	ZPB	MVO	20	PR	Košice IV	Opatovská cesta 97 040 01 Košice	055/67 85 482 0918 446 577	socialne1@lux-no.sk
------------	----------------------------	-----	-----	----	----	-----------	-------------------------------------	-------------------------------	--

KOMUNITNÉ CENTRUM

Psychosociálne centrum, mestská príspevková organizácia	krízová intervencia	KC	mesto	A	Košice I	Adlerova 4 040 22 Košice	0918 964 720	kc@pscencrum.sk
Komunitné centrum MČ Košice Džungľa	krízová intervencia	KC	MČ	A	Košice I	Člaková 27 040 01 Košice	055/63 22 475 055/63 33 476	kckosicedzungla@gmail.com
Mesto Košice – Komunitné centrum	krízová intervencia	KC	mesto	A, Te	Košice II	Krčméryho 2 040 11 Košice Popradská 72 040 11 Košice	055/64 19 111	socialne@kosice.sk
Komunitné centrum MČ Košice Šaca	krízová intervencia	KC	MČ	A	Košice II	Železiarenská 7 040 15 Košice	055/ 7260 812	saca@saca.sk

ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj	krízová intervencia	KC	MVO		A	Košice IV	Krčméryho 2 040 11 Košice	0917 179 638	kurutzova@ke.etp.sk
DENNÉ CENTRUM									
Denné centrum MČ Košice Staré Mesto	seniori	DC	MČ		A	Košice I	Hviezdoslavova 7 040 01 Košice	055/30 32 853	dennecentrumke@gmail.com
Denné centrum MČ Košice Západ	seniori a rodiny s deťmi	DC	MČ		A	Košice II	Laborecká 2 040 11 Košice	0908 603 468	karafova@kosicezapad.sk
Denné centrum MČ Košice Sídisko KVP	seniori	DC	MČ		A	Košice II	Cottbuská 1560/36 040 23 Košice	055/78 90 619	social@mckvp.sk
Denné centrum MČ Košice Myslava	seniori	DC	MČ	52	A	Košice II	Myslavská 115/84 040 16 Košice	055/68 53 112	myslava@internetkosice.sk
Denné centrum MČ Košice Pereš	seniori	DC	MČ	30	A	Košice II	Krompašská 54 040 11 Košice	055/62 29 664	info@mcperes.sk
Denné centrum MČ Košice Šaca	seniori	DC	MČ	60	A	Košice II	Železiarenská 7 040 15 Košice	055/72 60 811	saca@saca.sk

Denné centrum MČ Košice Dargovských hrdinov	seniori	DC	MČ	145	A	Košice III	Jegorovovo námestie 5 0 40 22 Košice	0911 568 091	denne.centrum@kosice-dh.sk
Denné centrum MČ Košice Juh	seniori	DC	MČ		A	Košice IV	Milosrdenstva 4 040 01 Košice	055/62 51 501 0905 670 714	emil.kurcak@kosicejuh.sk
Denné centrum MČ Košice Nad jazerom	seniori	DC	MČ		A	Košice IV	Spišské námestie 1 040 12 Košice	055/30 27 733	ivica.krausova@jazerokosice.sk
JEDÁLEŇ									
Stredisko sociálnej pomoci	seniori zdravotne postihnuté osoby	J	mesto		A	Košice I	Garbiarska 4 040 01 Košice	055/79 66 522	s-fon@sspmk.sk
Slovenský červený kríž - Územný spolok Košice - mesto	seniori zdravotne postihnuté osoby	J	MVO		A	Košice I	Komenského 19 040 01 Košice	0903 558 933	kosice@redcross.sk
Jedáleň MČ Košice Juh	seniori	J	MČ		A	Košice IV	Vojvodská 5 040 01 Košice	055/720 80 22-4	emil.kurcak@kosicejuh.sk
MONITOROVANIE A SIGNALIZÁCIA POTREBY POMOCI									

Stredisko sociálnej pomoci	seniori	MaSPP	mesto		Te	Košice I	Garbiarska 4 040 01 Košice	055/79 66 522	s-fon@sspmk.sk
TLMOČNÍCKA SLUŽBA									
KC ANEPS Košice	nepočujúca a fyzická osoba	Tlmočnícka služba	MVO		Te A	Košice I	Kováčska 294/65 040 01 Košice	0903 737 462	milkovicovarenata@gmail.com
POŽIČIAVANIE POMÔCOK									
Arcidiecézna charita	zdravotne postihnuté osoby	požičiavanie pomôcok	MVO		A	Košice IV	Južná trieda 2 040 79 Košice	0911 279 578	ados.kosice@charita-ke.sk
ARCUS	seniori zdravotne postihnuté osoby	požičiavanie pomôcok	ÚKSK		A	Košice IV	Skladná 4 040 01 Košice	055/72 92 351 055/72 92 498	sekretariat@arcuskosice.sk
VIA LUX	seniori zdravotne postihnuté osoby	požičiavanie pomôcok	ÚKSK		A	Košice IV	Andračíkova 2 040 17 Košice- Barca	055/68 55 421	vialux@domov-barca.sk
DOMOV NA POL CESTE									
Rada pre poradenstvo v sociálnej práci	krízová intervencia	DPC	MVO	10	PR	Košice I	Alžbetina 14 040 01 Košice	0905 300 233	judita.varcholova@gmail.com

DORKA, n. o.	krízová intervencia	DPC	MVO	25	PR	Košice II	Hemerkova 28 040 23 Košice	0948 601 022	info@centrumdorka.sk
NÍZKOPRAHOVÁ SOCIÁLNA SLUŽBA									
ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj	krízová intervencia	NSS	MVO	A	Košice I	Tajovského 1 040 01 Košice	0917 179 639	etp@ke.etp.sk	
Maják nádeje	krízová intervencia	NSS	MVO	A	Košice I	Letná 47 040 01 Košice	0910 759 162 055/63 20 242	majak-nadeje@majak-nadeje.eu	
Mesto Košice	krízová intervencia	NSS	mesto	A	Košice II	Krčméryho 2 040 11 Košice	055/64 19 111	socialne@kosice.sk	
ZARIADENIE NÚDZOVÉHO BÝVANIA									
Psychosociálne centrum, mestská príspevková organizácia	krízová intervencia	ZNB	mesto	51	PR	Košice III	Adlerova 4 040 22 Košice	0944 554 522 055/69 86 249	znb@pscencentrum.sk
<p>ZpS – zariadenie pre seniorov, ŠZ – špecializované zariadenie, DSS - domov sociálnych služieb, OS - opatrovateľská služba, DS - denný stacionár, U – Útulok, N- nocľaháreň, PS - prepravná služba , ZPB -zariadenie podporovaného bývania, ZOS - zariadenie opatrovateľskej služby, RS - rehabilitačné stredisko, DPC–domov na pol ceste, ZNB – zariadenie núdzového bývania, KC – komunitné centrum, MaSPP –monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, DC – denné centrum, J – jedáleň, NSS – nízkoprahová sociálna služba</p> <p>n. o. - nezisková organizácia MČ - mestská časť MVO - mimovládna organizácia ÚKSK - Košický samosprávny kraj</p> <p>T - týždenne PR - pobytová - ročná A - ambulantne Te - terénnna</p> <p>Zdroj: register poskytovateľov KSK</p>									

Tabuľka – Zoznam poskytovateľov sociálnych služieb v obciach MFO Košice

Názov zariadenia	Cieľová skupina	Druh služby	Zriaďovateľ	Kapacita	Forma	Okres	Ulica	Telefónne číslo	E-mail
ZARIADENIE PRE SENIOROV									
SENIORCENTRUM SVÄTEJ ALŽBETY, nezisková organizácia	seniori zdravotne postihnuté osoby	ZpS	MVO	8	PR	Košice - okolie	ul. Slobody 439/26 044 42 Rozhanovce	0907 588 420	feketeova.valeria@gmail.com
ŠPECIALIZOVANÉ ZARIADENIE									
Maják n.o.	hluchoslepá fyzická osoba	ŠZ	MVO	9	PR	Košice - okolie	Zdoba 79 044 41 Sady nad Torysou	0907 147 274 055/68 54 290	majak@majak-no.sk
SENIORCENTRUM SVÄTEJ ALŽBETY, nezisková organizácia	seniori zdravotne postihnuté osoby	ŠZ	MVO	8	PR	Košice - okolie	ul. Slobody 439/26 044 42 Rozhanovce	0907 588 420	feketeova.valeria@gmail.com
OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA									

Obec Družstevná pri Hornáde	seniori	OS	obec		Te	Košice - okolie	Pod Hôrkou 3 044 31 Družstevná pri Hornáde	0911 868 265	tsp.druzstevna@gmail.com
Obec Geča	seniori zdravotne postihnuté osoby	OS	obec		Te	Košice - okolie	Kostolná 382/8 044 10 Geča	0905 403 352	ougeca@obecgeca.sk
Obec Gyňov	seniori	OS	obec		Te	Košice - okolie	Čanianska 124/3 044 14 Gyňov	055/69 99 243	gynov@gynov.dcom.sk
Obec Košické Olšany	seniori	OS	obec		Te	Košice - okolie	Košické Olšany 118 044 42 Rozhanovce	055 /69 50 230	obec@kosickeolsany.sk
Obec Milhost'	seniori zdravotne postihnuté osoby	OS	obec		Te	Košice - okolie	Milhost' 6 044 58 Milhost'	055/69 62 794	sekretariat@obecmilhost.eu
Obec Nižná Myšľa	seniori	OS	obec		Te	Košice - okolie	Obchodná 104/11 044 15 Nižná Myšľa	055/69 80 124	tsp.niznamysla@gmail.com
Obec Nižný Klátor	seniori zdravotne postihnuté osoby	OS	obec		Te	Košice - okolie	Hlavná 1/1 044 12 Nižný Klátor	055/72 96 033	info@niznyklatov.sk
Obec Rozhanovce	zdravotne postihnuté osoby	OS	obec		Te	Košice - okolie	Ul. SNP 48 044 42 Rozhanovce	055/69 50 213	obec@rozhanovce.com

Obec Sady nad Torysou	zdravotne postihnuté osoby	OS	obec		Te	Košice - okolie	Sady nad Torysou 189 044 41 Sady nad Torysou	0911 930 589	info@sadynadtorysou.sk
Obec Seňa	seniori	OS	obec		Te	Košice - okolie	Seňa 200 044 58 Seňa	055/69 62 204	obecsena@obecsena.sk
Obec Skároš	seniori	OS	obec		Te	Košice - okolie	Skároš 91 044 11 Ždaňa	055/69 80 078	ocu.skaros@skaros.sk
Obec Trstené pri Hornáde	seniori	OS	obec		Te	Košice - okolie	Osloboditeľov 118 044 11 Trstené pri Hornáde	055/69 80 167	info@trsteneprihornade.sk
Obec Valaliky	seniori	OS	obec		Te	Košice - okolie	Poľná 165/8 044 13 Valaliky	055/20 28 955	obec@valaliky.sk
Obec Veľká Ida	zdravotne postihnuté osoby	OS	obec		Te	Košice - okolie	Kaštieľ 42 044 55 Veľká Ida	055/69 92 155 055/69 92 616	obec@velkaida.sk
Obec Vyšná Myšľa	seniori	OS	obec		Te	Košice - okolie	Hlavná 60/39 044 15 Vyšná Myšľa	055/69 43 804	info@vysnamysla.sk
Obec Ždaňa	seniori	OS	obec		Te	Košice - okolie	Jarmočná 118/4 044 11 Ždaňa	055/69 80 021	ruzickova@zdana.dcom.sk

KOMUNITNÉ CENTRUM

Obec Čaňa	krízová intervencia	KC	obec		A	Košice - okolie	Jesenná 37 044 14 Čaňa	055/69 99 206	obeccana@centrum.sk
Obec Družstevná pri Hornáde	krízová intervencia	KC	obec	46	A	Košice - okolie	Pod Hôrkou 447/3, 044 31 Družstevná pri Hornáde		kcdruzstevna@gmail.com

ZARIADENIE PODPOROVANÉHO BÝVANIA

DOMKO - Domov sociálnych služieb	zdravotne postihnuté osoby	ZPB	ÚSKS	8	PR	Košice I	Osloboditeľov 124 04414 Čaňa	055/60 01 911 0902 420 556	dsskepm@gmail.com
----------------------------------	----------------------------	-----	------	---	----	----------	---------------------------------	-------------------------------	--

ZpS - zariadenie pre seniorov, ŠZ - špecializované zariadenie, OS - opatrovateľská služba, KC - komunitné centrum, ZPB -zariadenie podporovaného bývania,

n. o. - nezisková organizácia MVO - mimovládna organizácia ÚSKS - Košický samosprávny kraj

T - týždenne PR - pobytová - ročná A - ambulantne Te - terénná

Zdroj: register poskytovateľov KSK

29. júna 2021

Rudolf Bauer, Eva Dudová